

MENSA

číslo 5/2019

**Výsledky
fotografické
soutěže**

**Historie češtiny:
čím nám zavařili
naši předkové?**

**Mensa camp
– táborový deník účastníka**

Vážení členové,

zdá se, že letošní mensovní podzim bude ve znamení několika rekordů. První z nich se týká celostátních setkání. Luhačovice, které drží dosavadní rekord s 230 účastníky, byly společným setkáním Mensy ČR a Mensy Slovensko s částečnou slovenskou účastí, takže 219 přihlášených účastníků podzimního setkání v Milovech na Vysočině již teď vytváří rekord nový. A pokud se přidáte i vy, nebude o rekordu sporu – stále máte možnost přihlásit se, poznat krásy Devíti Skal a okolí a sami pak posoudit, jak je nedávno vzniklá jihlavská místní skupina organizačně zdatná. Přejeme všem organizátorům, ať jim všechny připravené plány vyjdou a oni i účastníci odjždějí opět spokojení a plni dojmů.

Další rekord padl v letošním, již dvanáctém ročníku Logické olympiády. S ohromujícím počtem 71 208 soutěžících jsme loňskou účast překonali o téměř deset tisíc účastníků. Ostatní Mensy nám tuto soutěž mohou opravdu závidět a Tomáš Blumenstein, který nás bude zastupovat na letošním zasedání nejvyššího vedení Mensy v Kuala Lumpur, se bude mít opět čím chlubit. V říjnu proběhnou postupně po jednotlivých věkových kategoriích základní kola této soutěže, krajská kola jsme naplánovali na 1. listopadu a celostátní finále se uskuteční 25. listopadu opět v Praze na Hradě. Pokud byste měli zájem pomoci a zapojit se do organizačních týmů, ozvěte se na info@logickaolympiada.cz.

No a rekordem, ač ne podzimním, může skončit i EMAG – evropské mensovní setkání, které proběhne příští léto v Brně. Počet účastníků letošního EMAGu v belgickém Ghentu byl opět velmi vysoký – 650 mensanů ze 43 zemí – a obdobný zájem slibuje i pro příští rok. Očekávání evropských mensanů jsou velká, snad všichni pamětníci stále hodnotí skvěle zvládnutý EMAG 2010 v Praze jako jeden z nejlepších a na Brno se velmi těší. První přípravy již začaly a budeme se muset opravdu snažit. Pro případné zájemce o pomoc a působení v organizačním týmu přidám informaci, že stačí přihlásit se do SIGu Zahraničí.

Podzim samozřejmě nepatří pouze těmto aktivitám, řada schůzek a exkurzí v mensovním kalendáři nám dává možnost k dalším příjemným setkáním.

Těším se jistě nejen já.

Martin Sedláček

martin.sedlacek@mensa.cz

+420 602 392 662

Časopis Mensy ČR „Mensa“ je dvouměsíčník. Číslo 5/2019 (říjen-listopad), ročník XXVII, vychází 9. 10. 2019 v nákladu 5 950 výtisků. **Uzávěrka prosincového čísla je 3. listopadu 2019.**

Časopis připravuje redakce časopisu Mensa, za zveřejnění nebo nezveřejnění příspěvků odpovídají vedoucí jednotlivých rubrik, za sestavení časopisu šéfredaktor. **Příspěvky, připomínky a dotazy prosím zasílejte na adresu redakce@mensa.cz.** Redakce si vyhrazuje právo články v případě potřeby upravit nebo zkrátit.

Články v časopise představují díla, názory, myšlenky nebo nabídky jednotlivých autorů a nemusejí vyjadřovat postoje jiných mensanů ani orgánů Mensy ČR, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah tohoto časopisu může být volně přebírán všemi ostatními publikacemi Mensy za předpokladu uvedení zdroje, není-li výslovně uvedeno jinak. Obsah publikovaný na casopis.mensa.cz je šířen pod licencí Creative Commons.

Aktuální číslo časopisu je k dispozici v elektronické podobě na webu www.mensa.cz. Archiv všech čísel, včetně časopisů Mensy International, naleznete na intranetu Mensy intranet.mensa.cz. Časopis je zasílán všem členům Mensy ČR, nečlenové si jej mohou předplatit za 250 Kč ročně. Změny adresy a dotazy na předplatné prosím zasílejte na adresu sekretarka@mensa.cz.

Vydavatel: Mensa ČR, Španielova 1111, 163 00 Praha 6; **Tisk:** Typos, tiskařské závody, s. r. o., Podnikatelská 1160/14, 320 53 Plzeň; **ISSN** 1211-8877; Evidence periodického tisku MK ČR E 22252; © Mensa České republiky, 2018; Printed in the Czech Republic.

Na tomto čísle se podíleli: Bartek Bocian, Tereza Cimburová, Vojtěch Fila, Lenka Filová, Ladislav Frankl, Fay Frydrynová, Dušan Fürst, Marek Havlíček, Petra Holubová, Michaela Jánošková, Lýdia Jasenská, Iveta Jelínková, Hana Kalusová, Natálie Kaňáková, Lubomír Kolman, Bára Kolmanová, Zuzana Kořínková, Hana Kotinová, Eliška Anna Kubičková, Vladimír Kutálek, Eliška Kutnohorská, Vladka Laštůvková, Petr Mazal, Tomáš Nejezchleba, Jitka Nováková, Zuzana Poláková, Lucie Roškotová, Martin Sedláček, Vilém Slánský, Vít Švachouček, Marta Švachoučková, Jana Tillová, Jana Tomaštková, Jana Unruhá, Kateřina Vágnerová, Pavel Vlašánek, Jiřina Vlková, Stanislav Wolf, Sebastien Zikmund.

| 2-3 |

Slovo předsedy

Editorial

| 4 |

Krátce z Rady Mensy

| 5 |

Výsledky fotografické soutěže

| 6 |

Logická olympiáda 2019 – registrace ukončena

| 8 |

Historické okénko

Mensa a inteligence v médiích

| 9 |

Co si poradce uzavřel pro sebe: investice

| 10 |

Historie češtiny aneb Čím nám zavařili naši předkové

Vážení čtenáři,

vítám vás u říjnového čísla časopisu. Stejně jako vždy v něm najdete spoustu informací o dění v Mense – a to jak s ohlédnutím za uběhlým létem, tak s výhledem do budoucna. I když právě teď Mensa žije především Logickou olympiádou, v kalendáři najdete i spoustu dalších akcí, které stojí za pozornost.

Pořád ještě máte kupříkladu šanci přihlásit se na celostátní setkání v Milovech (ač trochu na poslední chvíli), nebo třeba jen na některé z přednášek, které se v rámci setkání konají, ale jsou přístupné i pro veřejnost (hovořit bude RNDr. Jiří Grygar, CSc., a kosmonaut plk. Ing. Oldřich Pelčák).

A nebo si jen můžete nostalgicky počíst o tom, jaké akce se uskutečnily v minulých měsících – zajímavá byla například návštěva věznice v Horním Slavkově, již tradiční letní Mensa Camp, nebo celoevropské mensovní setkání (EMAG), letos konané v Ghentu.

Prostřednictvím článku Bádání s nadšením můžete nahlédnout do toho, jak funguje Klub nadaných dětí v Klatovech (a zjistit, jak nejlépe zvážit jedno zrnko rýže). Článek o historii češtiny vám snad rozšíří jazykové obzory a osvětlí vám třeba i to, co má společného kníže s kuřetem. Pro odreagování pak jsou ideální komiksy v sekci Děti dětem, a naopak pro trochu těch zavařených mozkových závitů výborně poslouží Bystřilna. A samozřejmě v tomto čísle najdete také výsledky fotografické soutěže – dětským i dospělým výhercům gratulujeme.

Přeji příjemné počtení!

Zuzana Kořínková
zuzana.korinkova@mensa.cz
+420 776 288 979

| 14 |

Bádání s nadšením

| 16 |

Space camp Turkey

| 17 |

Noví členové

| 18 |

Kalendář

| 20 |

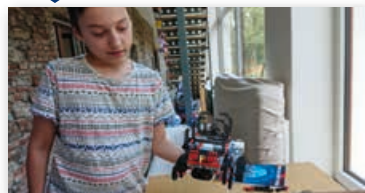
Návštěva věznice Horní Slavkov

| 22 |

Reakce na akce

| 25 |

Mensa camp: táborový deník účastníka

| 29 |

Zahraničí

| 32 |

EMAG Ghent 2019

| 33 |

Jak je důležité mít Filipa: Sportovní chování

Hod knižní perlou

| 34 |

Personifikace

| 35 |

Výsledky dětské fotografické soutěže

Děti dětem

| 37 |

Bystřilna

| 38 |

Řádková inzerce

| 39 |

Adresář

Obsah

Krátce z Rady Mensy

Petr Mazal

První zasedání Rady Mensy v novém volebním období proběhlo poslední srpnový den v Mikulovicích u Znojma. Děkujeme manželům Havlovým za pohostinnost. Rada se poprvé sešla v obohacené sestavě a bodů k řešení měla mnoho. Úvodem jsme prodiskutovali strukturu Mensy a jejích aktivit a přerozdělili oblasti zodpovědnosti mezi jednotlivé nově zvolené radní. Nově vzniká funkce radní zodpovědné za podporu dobrovolníků, nově byla rovněž jmenována tajemnice pro propagaci Mensy. Krátce jsme se věnovali Mensa Gymnáziu, déle pak plánovanému přechodu na bezhotovostní úhradu testů u veřejných testování, budoucnosti časopisu či plánu na vytvoření nového IQ testu pro dospělé. Byli jsme informováni o stavu zpracování účetních dokladů a o rozdělení administrativních sil, dále pak o přípravách evropského mensovního setkání (EMAG), které proběhne příští rok v Brně. Po osmi letech dochází k navýšení členských příspěvků – od roku 2020 si připlatíme navíc 100 Kč, děti, studenti a senioři pak 50 Kč. Rada rovněž schválila použití příspěvků Zlatých členů na Logickou olympiádu.

Kompletní zápis je opět publikován na intranetu Mensy ČR.

Další jednání RM proběhne před finále Logické olympiády v Praze dne 24. 11.

foto: Zdeněk Falář

foto: Zuzana Kofířková

foto: Pavel Terber

Přetestování pro členy Dětské Mensy

Zuzana Poláková

Je vám více než 14 let a jste členem Dětské Mensy?

Můžete využít možnost zdarma absolvovat mezinárodně uznávaný mensovní IQ test pro dospělé.

Nejen, že tak získáte přesnější hodnotu svého IQ, ale současně budete mít možnost zůstat členy Mensy i po svých 16. narozeninách, kdy členství v Dětské Mense automaticky zaniká a podmínkou přechodu do Mensy „dospělé“ je právě přetestování.

Nejbližší termíny testování najdete na webu Mensy:

www.mensa.cz/testovani-iq/nejbizsi-terminy. Na konkrétní termín se předem přihlaste a do poznámky vepište své členské číslo společně s informací, že se jedná o přetestování z Dětské Mensy.

Veškeré vaše dotazy ráda zodpovím na sekretarka@mensa.cz

ilustrace: Bára Kolmanová

Valná hromada MS Prostějov

Ladislav Frankl

Dne 1. 11. 2019 se od 18:00 v kolibě U Tří králů bude konat valná hromada místní skupiny Prostějov. Zvu všechny členy místní skupiny, všechny členy Mensy s trvalým bydlištěm v okrese Prostějov a okolí a všechny členy Rady Mensy. Na programu bude volba funkcionářů místní skupiny, poté volná zábava.

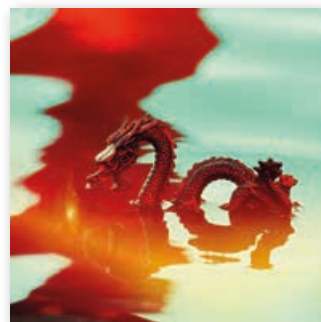
Výsledky mensovní fotografické soutěže

Silueta slunce (Lucie Jiroušková)

Čarující dráček

Ondřej Jaroš

Mirror Lake in the USA

Jana Bělchoubková

Neviditelný (Petr Linhart)

Vějíř kopretin

Ivana Danielková

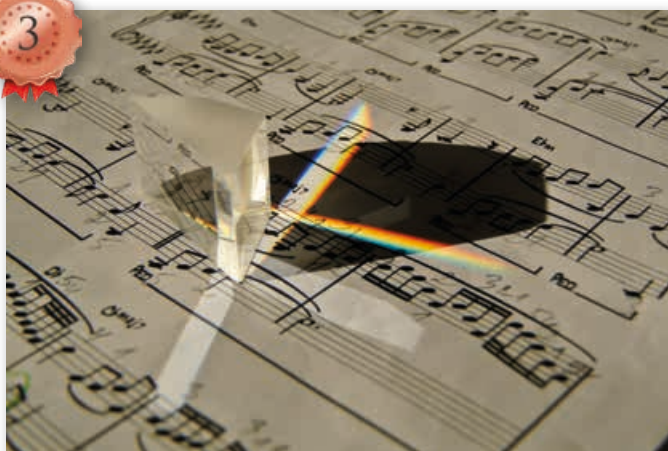
Out Is in at the Moment

Nicole R. Srová

Světlo versus stín (Anežka Dostálová)

Novoročenka 2020
vaše
nápad
vítány

Máte nápad, jak zajímavě, chytře, vtipně nebo originálně pojmout letošní mensovní novoročenku?

Inspirujte nás. Stačí poslat třeba i jen slovní popis vaší představy nebo jednoduchý náčrtek na e-mail redakce@mensa.cz.

Ze zaslaných návrhů vybereme jeden, který graficky zpracujeme a použijeme jako letošní oficiální mensovní novoroční přání.

Těšíme se na vaše nápady!

Zuzka Kořínková

LOGICKÁ 2019 OLYMPIÁDA

Zuzana Poláková, Petr Mazal, foto: archiv organizátorů akce

Během srpna a září opět probíhala už tradiční registrace do nového ročníku Logické olympiády. Registrace je vždy spouštěna o půlnoci prvního srpna a její začátek je bděle sledován. Soutěžící na start číhají, tento rok se nejrychlejší start a první registrace podařila Jirkovi H. z Příbrami. Celkový počet soutěžících v letošním, již dvanáctém ročníku soutěže opět překonal všechna naše očekávání – 71 208 soutěžících z 3 249 škol.

Letos jsme po dobu registrace nově vyhlásili i soutěž pro školy. Pět škol s největším počtem registrovaných žáků v kategoriích A, B a C dostalo od Mensy jako dárek deskovou hru.

Během registrace proběhla i tradiční korespondenční soutěž a vylosovaní úspěšní řešitelé se mohou těšit z karetních rébusů IQ Fitness z řady Mozkovna od Albi – jsou to Tomáš Matějka (kat. MŠ+A1+A2), Alžběta Pařenicová (kat. A), Vojtěch Flíček (kat. B) a Samuel Rosiar (kat. C).

Kategorie soutěže zůstávají stejné jako loni: MŠ – předškoláci, A1 – prvňáci, A2 – druháci, A – 3. až 5. třídy ZŠ, B – 2. stupeň ZŠ a odpovídající ročníky víceletých gymnázií, C – studenti středních škol.

Základní kola, ve kterých na soutěžící čekají logické úlohy řešené online na webu soutěže, proběhnou jako vždy během října. Nejlepší řešitelé z kategorií A, B a C pak postoupí do prezenčních krajských kol, která proběhnou ve všech krajích v pátek 1. listopadu 2019. Nejlepší řešitelé z kategorie MŠ postoupí ve vybraných okresech do prezenčních okresních kol, která se budou konat 11. listopadu 2019. Soutěžící z kategorie A1 a A2 absolvují pouze základní kolo.

Přejeme všem soutěžícím mnoho úspěchů při řešení úloh.

Jsm rádi, že se při přípravě krajských kol opět můžeme spolehnout na zkušený tým krajských koordinátorů (krajánek), v týmu uvítáme i nové tváře. Krajská kola koordinují: Iva Berčiková, Petra Pavelková – Ústecký kraj, Michaela Kubaniková – Praha, Tomáš Blumenstein a Ludmila Děcká – Olomoucký kraj, Petr Čavojský – Karlovarský kraj, Jana Havlová – Pardubický kraj, Věra Hellerová – Plzeňský kraj, Hana Kotinová – Liberecký kraj, Marta Kubánková – Královéhradecký kraj, Pavla Plávková, Lucie Malechová a Marta Frydrychová – Jihočeský kraj, Martina Doležalová – Kraj Vysočina, Jana Šindelářová a Michal Blümel – Zlínský kraj, Jiří Šmach – Moravskoslezský kraj, Lenka Šnajdrová – Jihomoravský kraj a Markéta Houšková – Středočeský kraj.

Rádi bychom o pomoc při organizaci krajských kol požádali i vás. Oceníme ochotné dobrovolníky, kteří nám pomohou v den konání krajského kola s organizací a zadáváním i vyhodnocením testů. Ozvěte se prosím přímo výše uvedeným koordinátorům krajských kol ve vašem kraji nebo na email info@logickaolympiada.cz.

Pomáhat můžete samozřejmě i při finále, které čeká na neúspěšnější řešitele z krajských kol. Toto vyvrcholení letošního ročníku proběhne 25. listopadu 2019 v reprezentativních prostorách Mičovny Pražského hradu.

Zájemce o pomoc také vyzýváme k odběru zpráv z konference SIGu Logická olympiáda, kam budou posílány další informace.

Generálním partnerem soutěže je opět nadace The Kellner Family Foundation a škola Open Gate, významnými partnery soutěže jsou MŠMT, Nadace RSJ, AV Média, Albi, Solitea a Asociace za lepší ICT řešení. Soutěž finančně podporuje i řada krajů, měst a dalších partnerů.

Open
Gate
School

The Kellner
Family
Foundation

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

MUNI MED

Studujte v Brně! Lékařská fakulta Masarykovy univerzity nabízí:

MAGISTERSKÉ PROGRAMY

- Všeobecné lékařství (MUDr.)
- Zubní lékařství (MDDr.)
- Bioanalytická laboratorní diagnostika ve zdravotnictví – Embryolog (Mgr.)
nově otevíráme

NAVAZUJÍCÍ MAGISTERSKÉ PROGRAMY

- Fyzioterapie
- Intenzivní péče
- Nutriční specialista
- Optometrie

BAKALÁŘSKÉ PROGRAMY

- Dentální hygiena
- Fyzioterapie
- Laboratorní diagnostika ve zdravotnictví
- Nutriční terapie
- Optika a optometrie
- Ortoptika
- Porodní asistentka
- Radiologický asistent
- Všeobecná sestra
- Zdravotnické záchranářství

Mensa a inteligence v médiích

připravil: Stanislav Wolf

Všimli jste si článku o Mense nebo inteligenci? Prosím, zašlete odkaz na adresu redakce@mensa.cz

Mensa

Logická olympiáda už dvanáctým rokem odhaluje skryté talenty, NOVINKY, 4. 9. 2019. [mensa.click/34](#)

„O svém nadání děti, ale často ani jejich rodiče nevědí, a ve škole nemají vždy učitelé prostor jej odhalit. Proto už dvanáctým rokem organizuje Mensa ČR Logickou olympiádu, která má talentované děti objevit a také jejich talent pomoci včas podchytil a dále rozvíjet.“

Nadané děti

Karvinská škola se rozrostla o pět nových učeben, **Televize POLAR**, 11. 7. 2019. [mensa.click/35](#)

Škola má nové učebny, speciální pro nadané děti, **Karvinský Deník**, 16. 7. 2019. [mensa.click/36](#)

Učitelé si spíš než na platy stěžují na únavu, upozorňuje expert na školství, **Zprávy Tiscali**, 13. 8. 2019. [mensa.click/37](#)

Víceletá gymnázia neplní roli elitních škol pro výjimečně nadané, **Zprávy Tiscali**, 18. 8. 2019. [mensa.click/38](#)

Technologie dětem devastují mozky, zachrání je vztahy a sebeřízení, **Svoboda Učení**, 30. 8. 2019. [mensa.click/3a](#)

Inteligence a mozek

Každý by měl umět použít svůj vypínač. Mозek potřebuje vypnout aspoň jednou denně, říká psycholog Ptáček, **Hospodářské noviny**, 10. 7. 2019. [mensa.click/3b](#)
Nadprůměrné IQ jako prokletí. Jak vysoká inteligence komplikuje život, **Pro Chlapce**, 11. 7. 2019. [mensa.click/3c](#)

Nejchytřejší člověk v Česku: Jsem jako žena, daří se mi dělat víc věcí najednou, **AKTUÁLNĚ**, 15. 7. 2019. [mensa.click/3d](#)

Víte o někom, kdo je chytřejší než vy? Pak jste vlastně sami chytří, **Flowee**, 17. 7. 2019. [mensa.click/3e](#)

Jsmo čím dál hloupější. Ale proč?, **Zprávy Tiscali**, 18. 7. 2019. [mensa.click/3f](#)

Radek Pileček není žádný suchar, má IQ „jen“ 160+, **iForum magazín Univerzity Karlovy**, 19. 7. 2019. [mensa.click/3g](#)

Mít mozek v padesátí jako v pětadvaceti je snadné. Nedělejte nic, **iDNES**, 31. 7. 2019. [mensa.click/3h](#)
Orlando Sorrell: Záhadný genius, jehož mozek pracuje rychleji než počítač, **DOTYK**, 31. 7. 2019. [mensa.click/3i](#)

J. Padgett: Geniální matematik ohromuje unikátním zrakem. Svět vidí zcela jinak, **DOTYK**, 2. 8. 2019. [mensa.click/3j](#)

Agrese, konflikty, stres. Horké počasí ovlivňuje náš mozek, může přispět k projevům násilí, **Pražský Patriot**, 3. 8. 2019. [mensa.click/3k](#)

Facebook financuje výzkumy činnosti mozku. Chce vytvořit zařízení, které čte myšlenky, **iHNED.cz**, 4. 8. 2019. [mensa.click/3l](#)

Šest příznaků syndromu ADHD u dospělých, **NOVINKY**, 9. 8. 2019. [mensa.click/3m](#)

Nový typ superrychlé neuronové sítě vychází z principů lidského mozku a možná spustí novou revoluci, **VTM**, 11. 8. 2019. [mensa.click/3n](#)

Sapiosexuálové: když na vzhledu nezáleží a sexy je „mozek“, **LUI**, 14. 8. 2019. [mensa.click/3o](#)

Deník Miloše Čermáka: Sexy mozek se vrací. Seznamte se! Tohle jsou sapiosexuálové, lidé, kteří se zamilují do vašeho chytřého mozku, **Seznam Zprávy**, 14. 8. 2019. [mensa.click/3p](#)

Umělé inteligenci chybí intuice a emoce, je to jen marketingový tah, říká pedagog s nadprůměrným IQ, **Radiožurnál**, 15. 8. 2019. [mensa.click/3q](#)

Jsmo méně šťastní, moderní technologie ohrožují náš mozek, varují experti, **Extralife**, 15. 8. 2019. [mensa.click/3r](#)

Znáte tři základní druhy paměti? Pro jednu je charakteristické číslo sedm, **Extralife**, 19. 8. 2019. [mensa.click/3s](#)

Zásadní chyba ve výchově může dětem snížit inteligenci, **Pražský DEN**, 19. 8. 2019. [mensa.click/3t](#)

Vztah inteligence a velikosti mozku – hrátky s logaritmy, **ScienceMag**, 20. 8. 2019. [mensa.click/3u](#)

Myši mají podobný mozek jako lidé. Pro výzkum deprese ale nehodí, **DENÍK**, 23. 8. 2019. [mensa.click/3v](#)

Šokující? Děti narozené matkám po třicítce jsou chytřejší! Jak je to možné?, **SuperMámy**, 23. 8. 2019. [mensa.click/3w](#)

ODBORNICE: Vzdělávání nadaných v ČR je potřeba zlepšit, **DRBNA**, 23. 8. 2019. [mensa.click/3x](#)

Dlouhá anestezie skutečně výrazně poškozuje myšlení a paměť, **BETY**, 24. 8. 2019. [mensa.click/3y](#)

Šéfuje už 28 let vlastní škole, IQ má vyšší než 200: Nemám rád průměrné a nudné studenty bez názoru, **Deník N**, 24. 8. 2019. [mensa.click/3z](#)

Nejkrásnějším mužem světa se stal britský vědec s IQ 181, **iDNES**, 27. 8. 2019. [mensa.click/3-](#)

Podívejte se, jak vypadá nejhezčí muž světa: Tenhle britský krasavec se navíc chlubí IQ 181, **SUPER**, 27. 8. 2019. [mensa.click/40](#)

Flegr: Toxoplasma obrovsky škodí zdraví. Snižuje inteligenci, má ji třetina Čechů, **Televize Seznam**, 28. 8. 2019. [mensa.click/41](#)

Lidé, kteří vyrůstali v bohatství, prý trpí rychlejší zhoršováním kognitivních funkcí ve stáří, **Warenego**, 28. 8. 2019. [mensa.click/42](#)

Nejdou vám cizí jazyky, pak se je nejspíš učíte špatně, **BETY**, 28. 8. 2019. [mensa.click/43](#)

Překvapivé znaky vysoké inteligence, **NOVINKY**, 9. 9. 2019. [mensa.click/44](#)

I skvělý logik umí zlobit!, **Časopis INSTINKT**, 11. 9. 2019. [mensa.click/45](#)

Historické okénko

Jiřina Vilková

Před deseti lety byla v pátek 6. listopadu poprvé pořádána krajská kola Logické olympiády, tehdy pouze ve dvou kategoriích – pro žáky 1. stupně základních škol a pro studenty středních škol. Reportáže z Jihočeského a Karlovarského kraje najdete v lednovém časopise 2010 na stranách 36 a 37. Fotografie ze šesti krajů jsou na intranetu ([mensa.click/228](#) až 234). Takhle tehdy vypadali pořadatelé z Moravskoslezského kraje očima Radka Jurečka:

Co si poradce uzavřel pro sebe

Vladimír Kutálek

Asi nejčastější otázka, kterou jako finanční poradce dostávám, je: A jak to máte vy? Nemám problém se dělit o tyto informace, ale upozorňuji, že moje a klientova situace se může lišit, a tím pádem produkt vhodný pro mě nemusí být vhodný pro klienta. Navíc mnohdy už daný produkt nelze nově sjednat. Začal jsem článkem zaměřeným na pojištění, konkrétně povinné ručení, pojištění občanské odpovědnosti a právní asistence. Na vyžádání čtenářů pokračuji investicemi.

Nejdříve to, co je u investic nejdůležitější: neformální popis investičního horizontu a rizikového profilu. Zde je ten náš způsobem velmi výjimečný. Běžné výdaje máme vyřešeny. Největší rizika pokryta (viz minulý díl, ale mám pokryta i menší rizika – o tom někdy příště, bude-li zájem). V neposlední řadě mám dobré rodinné vztahy, na rozdíl nejen od sirotků. Tedy mohu investovat výhradně dlouhodobě s výhledem na klidnější stáří, zanedbávám-li vysoká politická rizika, se kterými toho stejně moc provést nejde.

Likvidní rezerva

To je dle mě základ. Nemám žádné poučky, kolik by tak měla být. Beru to opravdu individuálně především dle rizikového profilu klienta, výše jeho závazků, měsíčních výdajů nebo kolik rizik chce řešit samopojištěním, tj. finanční rezervou, ale i třeba dle rodinných vztahů. Proto i u mě kolísá od pár tisíc do několika set tisíc. Mám dynamický rizikový profil, takže likvidní rezerva u mě není jen hotovost (obvykle bývalo do 2 000 Kč), běžný účet (tisíce, mám účty u mnoha bank, především Airbank, mBank, FIO, a rozlišuji si tak „typ“ peněz), ale i kontokorent (výše limitu 300 000 Kč) a kreditní karta. Díky tomuhle prakticky nemám potřebu mít peníze na spořicí účtu (založených jich mám povicero, aktuálně využívám 2 % p. a. u Moneta Money Bank). Tohle uspořádání má výhodu ale i nevýhodu v tom, že dokážu prakticky kdykoliv zainvestovat ve velice krátkém čase částku řádově ve statisících.

Konzervativní investice

Spíše z historických důvodů mám dvě stavební spoření (už nejdu sjednat, úročení 2 %), která mohu v případě potřeby vybrat s tříměsíční výpovědní lhůtou. Pravděpodobně bych si po vybrání těchto stavebních spoření už nové stavební spoření nezaložil. Prakticky je to produkt na 6 let a za aktuálních podmínek mi nedává smysl investorsky ani celospolečensky.

Dále mám transformovaný fond u PSČP, který mohu vybrat v 50 letech, a to včetně penze o jedné splátce s daňovými výhodami. Po vybrání budu zvažovat nějaký akciový účastnický fond, v tuto chvíli by nejspíš byl od Conseq penzijní společnosti.

Jako další konzervativní investici mám Realita fond od Tesla investiční společnosti, což je aktuálně má jediná navyšovaná konzervativní investice.

Zděděná zemědělská půda je další spíše konzervativní investice, kterou z emočních důvodů nechci prodat. A právě si hledám čas, jak upravit nájemní vztah, abych alespoň na svých pozemcích omezil, či dokonce eliminoval používání postřiků a umělých hnojiv. Nicméně jsem omezen tím, co snese nájemce a co je smluvně ošetřitelné, a také nechci sklouznout do extrému, který by mohl být z nějakého důvodu kontraproduktivní. Pokud k tomu máte co říct, uvítám tipy a rady na vlk@mensa.cz. V každém případě zemědělská půda není investice, kterou bych doporučoval. Je tu např. nemalé riziko, že veškeré legislativní povinnosti nakonec budete nucen řešit vy – jako je to teď u lesů kvůli kůrovci.

Jako finanční poradce, který čas od času leccos vyzkouší, mám ještě menší část ve zlatě, která se všeobecně řadí mezi konzervativní investice. Ještě jsem ho neprodal, ale osobně zlato za konzervativní investici nepovažuji.

Akciové investice

Aktuálně už nenavyšuji investici u Conseq IS. Mé vlastní čistě akciové portfolio: třetina Emerging markets, třetina Small-mid cap, třetina Global High Divident fondy.

Nelikvidní investice

Dále tu mám velmi nesourodou směs nelikvidních investic. Od investic na fundliftu (spíše investice, které chápu částečně jako crowdfunding), přes korporátní dluhopisy zajištěné nemovitostmi (které беру jako termínovaný vklad) až po investice

do podnikání. Nicméně tyhle nelikvidní investice krom investic do podnikání jsem se nedávno rozhodl nenavyšovat i znovu neinvestovat maturované, protože mi nevychází rozumně výnos, když беру do úvahy rizika s takovými investicemi spojená a čas investovaný do výběru.

Za vyložení [spekulativní investice](#) považuji investice do státního průběžného systému. Víte o tom, že může dávat smysl si platit víc, než musíte? Zvláště pokud jste po část svého života platili sociální daň z nadstandardního příjmu? Tak přesně tak spekuluji.

V tuto chvíli jsem v životním období, kdy ani příliš neinvestuji, ale ani nestahuji investice. Investiční budoucnost vidím nejasně: kvantitativní uvolňování, které je pro mě pomalým zestátňováním majetku, jak ve formě inflace, tak ve formě nákupu aktiv centrálními bankami. A také vidím dlouhodobý návrat do prostředí post-socialismu. Cokoliv dělat je čím dál víc spojené s byrokracií a omezováním, takže dělat některé činnosti legálně přestává dávat smysl. Uniknout není moc kam, zbývá se jen přizpůsobit, např. směřováním k Atlasově vzpouře. Ukončené investice stahuji do konzervativních. Investuji do svého vzdělání, do rodiny, do dětí.

Budu pokračovat opět příště, když projevíte zájem o pokračování na vlk@mensa.cz. A současně se tak dozvím, jakými produkty mám pokračovat. Dalším pojištěním? Investicemi (jakými konkrétně)? Nebo třeba dodavateli energie, které jsme postupně prošli při správě bytů? Úvěry? Něčím jiným? Nebo ničím? Je to na vás.

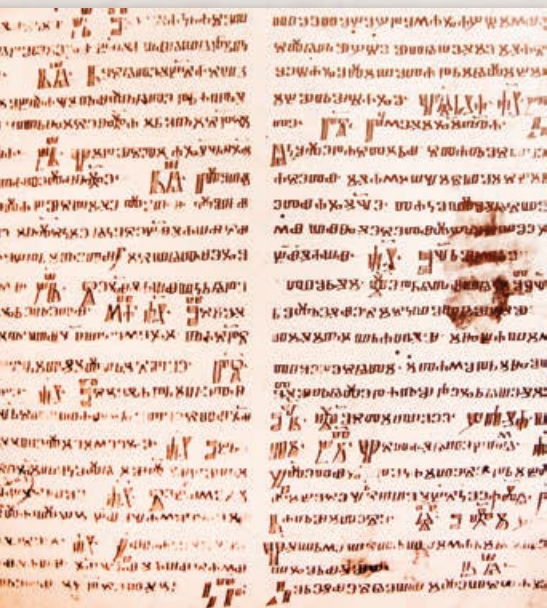
Historie češtiny

aneb Čím nám zavařili naši předkové

Zajímalo vás někdy, proč je v češtině tolik podivných výjimek a nesrovnalostí? Nesete si celoživotní trauma z jistého neplánovaného a veskrze ohavného diktátu v šesté třídě? Nebo jste jen vždy hluboce soucítili s těmi nebohými cizinci, kteří usoudili, že učit se česky je dobrý nápad?

Každý, kdo se někdy pokoušel mluvit (nebo nedej bože psát) česky v souladu se všemi gramatickými a pravopisnými pravidly, ví, že jazykový systém češtiny umí být v řadě směrů zákeřný a nevyzpytatelný (kdo by nemiloval třeba takové ližiny, které báječně zpestřují nudný systém vyjmenovaných slov).

Hlavní otázka ale zní: je pro to všechno nějaký relevantní důvod, nebo je nesystematičnost jazykových pravidel jen rozpustile sadistický výstřelek pedagogů a jazykovědců, prostřednictvím kterého si dokazují svou dominanci nad běžnými smrtelníky?

Zdroj: biblicai-data.org (mensa.click/47)

zdánlivě chaotického systému současné češtiny. A při tom umí rozlousknout záhadu pohřešovaného psího e, definovat společné znaky drůbeže a šlechty, nebo vysvětlit, vo co jde ydře. Pojdme se podívat na několik okamžiků z historie češtiny, které za to stojí...

Nejprve staroslověnsština – jen tak pro pořádek

Staroslověnshtinu si většina lidí spojí se jmény Cyrila a Metoděje, odhadne, že do ní ti dva asi přeložili nějaké náboženské texty, a taky nejspíš vypotí název abecedy, kterou jeden z bratrů vytvořil. Ovšem správně tipnout, který to byl, už často bývá tak padesát na padesát (hlaholice a Cyril/Konstantin, kdyby vám to snad nedalo spát). Potíž je ta, že spousta lidí pak jedním dechem dodá, že ze staroslověnshtiny se vyvinula čeština.

Vyjasněme si to tedy hned – staroslověnsština není předchůdcem češtiny. Jde o umělý jazyk (takové raně středověké slovanské esperanto) vytvořený jako nástroj pro efektivní šíření víry. Protože staroslověnsština byla založená na jihoslovanském nářečí, všechny velkomoravské ovečky oběma výše zmíněným misionářům rozuměly, a to dokonce i při bohoslužbě (!), takže se s nabízenou věroukou mohly lépe ztotožnit. (Mimoходом, prosazení staroslověnshtiny jako liturgického jazyka bylo tehdy opravdu něco, protože do té doby směly být bohoslužby vedeny jen v latině, řečtině nebo hebrejštině.)

Hlavní důvod, proč jazykovědci mají rádi staroslověnshtinu, ale není to, že Cyrilovi a Metodějovi zjednodušila práci, nýbrž fakt, že v ní někdo něco psal už v době, když většina Slovanů o gramotnosti věděla jen

z doslechu. Staroslověnsština se tedy báječně hodí ke zkoumání vývoje slovanských jazyků, protože nejstarší dochované slovanské texty jsou psané právě jí.

A také obohatila češtinu – vypůjčili jsme si z ní třeba slova jako *naděje*, *nebe* nebo *chrám* (a spoustu dalších výrazů spojených s náboženstvím) a je důvodem toho, proč se čeština v některých směrech chová jako jihoslovanský jazyk, i když patří k jazykům západoslovanským. No, prostě boží jazyk!

Slovanské jazyky

Pokud vás trochu děsí výraz *jihoslovanský* a nevíte, co si pod ním představit, pak vězte, že slovanské jazyky jsou vedle jazyků germánských, románských nebo třeba keltských jednou z jazykových skupin v Evropě. Poměrně intuitivně se dělí na jazyky **západoslovanské** (kam patří mimo jiné čeština, slovenština nebo polština), **východoslovanské** (např. ruština, běloruština nebo ukrajinština) a **jihoslovanské** (např. chorvatština, srbsština nebo bulharština). Tyto větve sdílejí určité charakteristické rysy, ačkoliv se v řadě směrů ovlivňují a mísí jak mezi sebou, tak s jazyky úplně jiných skupin.

Hlava jako důkaz

Matinka všech slovanských jazyků se jmenovala praslověnsština.² Její jazykové ratolístky se od sebe vzdalovaly každou generací, a to podle toho, jak moc byli lidé líní vyslovovat dlouhá a komplikovaná slova³ a jak moc si proto jazyk upravovali

Zdroj: gallica.bnf.fr (mensa.click/46)

Začátek zimního semestru, katedra bohemistiky: studenti s pobledlými tvářemi čekají před učebnou na přednášku. U některých se zatím objevují jen mírné tiky, jiní se už choulí v koutě a kývají se ze strany na stranu. Někteří si v duchu gratulují, že ty čtyři základní lekce ruštiny před pěti lety se jim teď báječně hodí, jiní si nad mluvnici staroslověnshtiny jen mlčky rvou vlasy, ale většina z nich svorně upadá do deprese v marné snaze pochopit důvod zařazení staroslověnshtiny do studijního plánu. A historická gramatika češtiny příští semestr bude taky hit.

Ovšem právě historický vývoj češtiny dokáže vnést trošku světla do místy

a zjednodušovali. Jazyky, které si byly blízko zeměpisně, si při tom obvykle zůstaly poměrně blízko i jazykově, a naopak.

Chcete vidět příklad? Bezvadná je třeba taková **hlava**. Její původní praslovanská podoba byla **golva**. Pak si ovšem Slované svorně řekli, že se jim nelíbí, když slabiky končí souhláskou, že konkrétně u **r** a **l** jim to vadí hodně moc a že bude bezva písmenka trochu proházet.⁴ V různých slovanských jazycích na to ale šli různě.

Západoslovanské jazyky s tím nedělaly zbytečné okolky a jednoduše **l** a **o** vyměnily – viz polská **głowa**. Východoslovanské jazyky se v duchu maximalismu rozhodly, že jedno **o** nestačí, a přidaly si další – proto třeba ruská **golova**. Jihoslovanské jazyky provedly přesun, a ještě kreativně vyměnily **o** za **a** – takže třeba v chorvatštině je nyní **glava**. A čeština? Ta se rozhodla inspirovat jihoslovanským přístupem (podezřívám ji, že pod vlivem staroslověnštiny), a když pak ještě plošně zrušila všechna **g** a nahradila je **h**,⁵ vznikla z toho naše dnešní **hlava**. Slovo, na které tohle funguje, je ale víc – podobně dopadl třeba **hrad** (ačkoliv ten v ruštině a chorvatštině trochu změnil význam a **grad/gorod** teď označuje město) nebo **král**.

Současné slovanské jazyky a jejich podobnost si tedy můžete představit trochu jako rodinnou sešlost. Sice v hloubi duše víte, že s prarodinou jste příbuzní, ale protože jste ji neviděli od svých osmi a tolik jste toho prožili odděleně, bude poměrně náročné vést družný a nenucený hovor...

Záhada ztraceného e

Je to prosté, drahý Watsone – zcizení pohřešovaného psiho **e** je zcela zřejmý kolektivní zločin spáchaný všemi Pračechy. Kam se hrabe vražda v Orient expresu...

(Pokud jste snad vy sami nějakým zázrakem nikdy **e** ve druhém pádě slova **pes** nepostrádali, začněte ho postrádat teď, ať si to překvapivé rozuzlení náležitě užijete.)

Původně **pes** vypadal následovně: **psъ**. Ty podivné znaky jsou **jery** – šlo o praslovanské krátké samohlásky (něco jako děsně krátké **u**, nebo opravdu krátké **i**).⁶ Jednoho dne (nebo spíš století)⁷ ovšem jery vyšly z módy a nadešel čas se jich zbavit.

Jery zanikaly podle pravidla, které zjednodušeně řečeno fungovalo tak, že jery, které byly od konce slova v pořadí liché, zanikly, a ty sudé se změnily v **e**.⁸ To znamená, že u psa to odnesl jer úplně na konci a ten uprostřed se stal plnohodnotnou samohláskou. Jenže v případě druhého pádu žádný jer na konci nebyl (bylo tam úplně obyčejné **a** – **psa**), a první jer na ráně byl ten uprostřed. Příklad uzavřen.

Pokud je vám psa líto, vězte, že v tom není sám a stejný úděl potkal i spoustu dalších slov. Jazyková historie se zkrátka na oběti neohlíží – jen se směje, když se dnešní cizinci pokoušejí pochopit, proč nám při skloňování naprosto nečekaně mizí písmenka uprostřed slov. >>

Pár perliček na okraj

Hejný a vajce

Změny v jazyce nemusejí vždy vyjít úplně bez chybičky. Přeci jen, jazyk vytvářejí lidé, a lidé sami nejsou dokonalí... Třeba slova **vejce** a **hajný** jsou důkazem jednoho takového menšího selhání. Čechové se rozhodli změnit **aj** v **ej** všude tam, kde **aj** bylo v jedné slabice. Původní **vajce** se proto změnilo ve **vejce** a **najlepší** v **nejlepší**.

Potíž ale nastala už při změně pádu – u **vajec** najednou **aj** v těžce slabice nebylo, takže zůstalo beze změny, a zadělalo tím na problém všem budoucím studentům češtiny. Hajný to ale dotáhl ještě o level dál – tam **aj** v jedné slabice bylo a nic změně nebránilo, jenže Čechové se nedokázali smířit s tím, že někdo, kdo **hájí**, by měl být **hejný** (nebo že to, co někdo **tají**, by mělo být **tejně**). Síla zvyku byla v těchto případech tak ohromující, že změna nikdy neproběhla a Hejného jsme si nechali jen jako příjmení.

Až tedy budete příště nadávat, kdo tyhle nesystematické blbosti vymýšlí, věnujte vzpomínku svému praprapradědovi...

Léta tohoto

Do 16. století jsme v češtině měli poeticky znějící ukazovací zájmeno **sen** (prakticky znamenalo totéž jako **tento**). To sice zaniklo, ale z jazykového záhroblí se nám ve své zkrácené podobě **-s** stále připomíná. Takže až budete někdy vyprávět, co jste **dnes** (**dne** + **seho**; viz ruské **сегодня**) nebo **letos** dělali, vzpomeňte si na oběti jazykového vývoje...

Jeden na desetě

Číslovky od 11 do 19 původně sestávaly ze tří slov – třeba **dva na desetě**. Celá skupinka ale byla docela dlouhá, a protože člověk je tvor líný, zjednodušil si ji: dvanádcet(e) > dvanádc(e)t(e) > dvanáct(e) > dvanáct. Stejně tak dopadly číslovky od 20 do 40 (původně **dva desěti**) i číslovky od 50 do 90 (**pět desět**).

¹ A církevní slovanština (další vývojový článek staroslověnštiny) se pro náboženské účely používá dodnes, třeba v Rusku nebo Bulharsku.

² Necháme teď stranou společnou prabábí většiny evropských jazyků – praindoevropštinu. Skrze ni tyto jazyky podědily také určitou podobnost – věděli jste třeba, že praindoevropské slovo pro *ty* bylo *tu*? (A teď si v duchu projděte německé *du*, staroanglické *thou* nebo třeba latinské *tu*...)

³ To je náhodou svatá pravda a říká se tomu jazyková ekonomie.

⁴ Těhle jazykové změně se říká metateze likvid a došlo k ní ještě před 9. stol. n. l.

⁵ To bylo ve 13. století a ano, znamená to, že všechna slova, která dnes obsahují **g**, přišla do češtiny až potom.

⁶ Jejich pozůstatek můžete najít dnes v ruštině v podobě tvrdých a měkkých znaků, ale tam už jde jen o grafické značky, které ovlivňují výslovnost okolních hlásek a samy se nijak vyslovit nedají.

⁷ Zhruba tak před tisíci lety.

⁸ To je tzv. Havlíkovo pravidlo. Nesmíte si to ale představit tak, že Pračeši si vzali slovník a pak pečlivě počítali a škrtnali jery podle stanoveného pravidla. Šlo o přirozený vývoj vycházející z rytmu slova, ve kterém se pak systém odhalil následně. (Je to podobný rozdíl jako třeba mezi popisem funkce trávicího systému a reálnou konstrukcí tračníku.)

poměrně daleko v historii a žádné *jste* v něm nikdy nebylo...

Původně totiž šlo o tvar tzv. *aoristu* – to byl minulý čas slovesa, který vyjadřoval činnost ukončenou v minulosti (takže něco jako *past simple* v angličtině).¹² Aorist nabízel slovesům hromadu nádherných tvarů, jako třeba já nesech (namísto nudného nesl jsem), my nesechom, oni nesechu, my dva nesechově...¹³ Tvary by, bych, bychom a byste tedy původně byly tvary minulého času slovesa být, ale postupem času se začaly používat jen pro podmiňování. A protože se používaly dlouho a často, všichni si na ně tak zvykli, že je používají doteď, aniž by o někdejší existenci aoristu tušili.

Jenže *by jste* se objevuje stále častěji, protože do systému zapadá tak nějak líp než archaický slovesný tvar. Poslednímu pozůstatku aoristu v češtině tedy možná brzy odzvoní. Jazyk totiž utvářejí právě ti, kdo ho používají, takže pokud bude dostatek lidí dostatečně vytrvalý ve svém snažení, za pár desítek let se i *by jste* stane spisovnou variantou a možná původní tvar úplně nahradí...

Spisovná a „normální“ čeština

– a jak do toho zapadá Morava?

„Mluv spisovně,“ říká paní učitelka vystresovanému žákovi u tabule a ten má tím pádem vedle zoufalého přemýšlení nad správnou odpovědí další problém: Jak zformulovat odpověď, aby prošla jako spisovná? Nakonec vyhrkne: „Já by jsem to vydělal dvěma!“¹⁴ a je při tom na sebe náležitě pyšný.

Proč tolika lidem nejde spisovná čeština přes pusu? A co východní Morava – tam přeci se spisovnou češtinou až takový problém nemají... A kdo vlastně může za to, že spisovná čeština vypadá zrovna takhle?

K poslední otázce: jede v tom spousta lidí, převážně jazykovědců a spisovatelů. Ale můžeme si docela snadno ukázat prstem na toho úplně prapůvodního viníka – Josefa Dobrovského (to je takový ten děsně vzdělaný a produktivní jazykovědec, historik a kněz, o kterém jste se učili ve škole). Právě on totiž začátkem devatenáctého století položil základ současné spisovné češtině, a to prostřednictvím svého díla s úderným titulem: *Ausführliches Lehrgebäude der*

Ydra a ablko

Znáte protetické *v*? I když termín samotný vám možná nic říkat nebude, samo protetické *v* jste určitě už slyšeli, a dokonce nejspíš i sami použili (teda, pokud nejste z Moravy). Právě ono totiž stojí za půvabnými obraty typu: „*votevři vokno*“. Jednoduše řečeno si lidé pomocí protetických hlásek usnadňují výslovnost slov, která začínají samohláskou. Kromě *v* tak může fungovat třeba *j* nebo *h* (i když to už je spíš záležitost nářečí).

Jakkoliv ale protetické hlásky můžou leckomu znít protivně, jejich používání bylo běžné odjakživa a u některých slov byly dokonce natolik obvyklé, že se nakonec staly jejich nedílnou součástí. Tak dopadlo třeba *jablko* (původně *ablъko* – zkuste si porovnat s německým *Apfel*), *jiný* (viz třeba ruské *иной*), *jiskra* (rus. *искра*), *jít* (rus. *идти*), *vydra* (praslovanské **udrā*)⁹ a *vajce* (praslovanské **aje*).

Vopravdu vodvaz, co?

Mami, proč se nad u píše kroužek?

To proto, milé děti, že to původně žádný kroužek nebyl.

Na místě dnešního *ů* bylo původně *uo* (takže byl např. *duom*, *kuoň*, *pānuov*, *stuo* nebo *vuobec*).¹⁰ *Ů* se začalo postupně prosazovat od 15. století a od poloviny 16. století už se pozvolna objevovalo i v písemné podobě. Protože ale to, jak se jazyk píše, je vždycky trochu pozadu za tím, jak se jím mluví, původní znak pro *uo* se v psané podobě udržel... až dodnes.

On ten kroužek totiž není ani tak kroužek, jako spíš ono původní *o*...

Co by jste řekli na aorist?

Další pozůstatek historické češtiny byste našli ve slově *byste*, které lidi tak rádi przní do podoby *by jste*, aby jim znělo dostatečně spisovně.¹¹ Jenže ono slovo má původ

⁹ Odvozeno od **uodr* (voda). Jo, a ta hvězdička u slova znamená, že ho nikdy nikdo neviděl napsané a vytvořili ho jazykovědci jen na základě zkoumání a porovnávání jiných jazyků...

¹⁰ Mimoходом ještě předtím (do 14. století) se místo *uo* vyslovovalo *ó* (*dóm*, *kóň*, *pánóv*, *stój*, *vóbec*). Změně *ó* v *uo* se říká *diftongizace* (změna na dvojhlásku), následně změně *uo* v *ů* zase *monoftongizace*.

¹¹ Tomu se říká hyperkorektnost.

¹² Současně existovalo i tzv. imperfektum, které se více blížilo *past continuous*, ale to teď nechme stranou.

¹³ *Nesechově* je tvar slovesa v tzv. duálu (dvojném čísle), a tedy znamená, že danou činnost vykonávají právě dva jedinci. Duál v češtině existoval společně s jednotným a množným číslem až zhruba do 15. století. Jeho pozůstatky doteď tropí paseku u podstatných jmen (to jsou ty oblíbené tvary nohama, rukama apod.) nebo číslovek (oběma, dvěma).

¹⁴ *By jsem* jsme si už vysvětlili, tak jen pro jistotu – i slovo *dvěma* je hyperkorektní.

Böhmischen Sprache, zur gründlichen Erlernung derselben für Deutsche, zur vollkommenen Kenntniss für Böhmen (Pro lidi se slabším žaludkem se doporučuje přeložit a zkrátit na „Zevrubná mluvnice jazyka českého“.).

Bohužel Dobrovský toho času vůbec netušil, že vytváří základy pro jazyková pravidla, která bude někdy někdo opravdu používat. Jen si tak nezávazně lingvisticky bádá na něčem, co považoval za jazyk těsně před vymřením. Proto si ke zkoumání zvolil češtinu z doby, kdy byla na svém vrcholu, a tedy mu nabízel nejvíc materiálu – češtinu doby veleslavinské. Pro vaši představu – to se pohybujeme zhruba ve druhé polovině 16. století.

Zmíněné Dobrovského mluvnice se později chytili obrozenci, a než se Češi nadáli, byla tři sta let stará podoba jazyka prohlášena za tu správnou. Pak se případné díry vyplnily novými slovy nebo slovy přejatými z jiných slovanských jazyků a voilá, jazyk aspirující na plné oživení je na světě.

Čeština ale celou tu dobu nečekala, až jí někdo napíše mluvnici, a vyvíjela se nezávisle na ní. Možná, že během těch tří set let česky nemluvil nejvyšší vrstvy, ale běžní lidé ano. A mezi jejich češtinou a tou „oficiální“ byl najednou nezanedbatelný rozdíl. Tři sta let je prostě hodně – představte si, že by vás někdo strčil třeba mrzkých devadesát let

zpátky do nějakého prvorepublikového filmu a chtěl po vás, abyste svým vyjadřováním zapadli do kolektivu...

Rozdíl se sice postupně stírá a obě verze se sblížují, přesto je ale do určité míry stále cítit i dnes.

A co ta už zmíněná Morava?

Většina vývojových změn v jazyce se šířila z Prahy – ta totiž představovala vzdělanostní a kulturní centrum země. Čechy byly Praze blíže, a tedy se k nim změny dostaly dříve a silněji. Oproti tomu Morava byla daleko, takže až na východ některé změny prostě nikdy nedošly a tři sta let stará podoba jazyka nakonec nebyla až tak odlišná od aktuální situace...

Tím končí naše exkurze do historie jazyka a zbývá poslední poznámka: Pokud vás snad stále trápí ty ližiny z úvodu a marně přemítáte, proč by se něco, co vypadá jako lyže, mělo psát jinak, vězte, že slovo *ližiny* je odvozené od slova *líhat* (protože na nich leží třeba náklad nebo vrtulník). Oproti tomu *lyže* jsou slovo přejaté z ruštiny, kde vznikly zřejmě ze slova *lýzgat'* – klouzat se. Poměrně důkladné vysvětlení od dalšího člověka frustrovaného tímto nesouladem najdete zde: mensa.click/liziny

Pár perliček na okraj

Proč řídí ředitel a ne řiditel?

Protože původně byl rozdíl mezi *ředit* a *ředitel* jen v délce samohlásky, asi jako u slov *péct* a *pekař*. Jenže dvojhláska *ie* se postupem času změnila v *í* a dvojhláska *ě* se změnila v *e/ě*. Stejný rozdíl je třeba u dvojice *svítit* a *světlo*. A jen pro upřesnění: *ie* a *ě* byly dvojhlásky (dnes už zaniklé), které se lišily právě jen délkou. Trochu šokující přitom je, že historická dvojhláska *ě* nemá nic moc společného s dnešním „e s háčkem“. (Nicméně naprosto uznávám, že když vám někdo tvrdí, že se *ě* vyvinulo v *ě*, a tváří se, bůhvíjaká to nebyla změna, působí to trochu divně...)

Knížata a drůbež

Všimli jste si někdy toho, že kníže se skloňuje podle vzoru kuře?

Původně totiž nebyla pro účely skloňování slova rozdělena ke vzorům podle rodu, ale podle zakončení kmene – tj. toho, co vám zůstane, když od slova odundáte koncovku (to je obvykle ten kousek úplně na konci, co se mění při skloňování). V praxi to znamenalo, že u jednotlivých kmenů byla slova různých rodů. Když se pak změnilo kritérium rozdělení, slova už si většinou své skloňování nechala, a některé vzory různých rodů tedy dnes mají úplně stejné koncovky – porovnejte si třeba vzory žena a předseda nebo růže a soudce...

A mimochodem – úplně původně slovo *kněz* označovalo jak knížete, tak kněze, a oba významy se oddělily až v 15. století.

Zdroje:

KOMÁREK, Miroslav. *Dějiny českého jazyka*. Brno: Host, 2012. ISBN 978-80-7294-591-7.

MACHEK, Václav. *Etymologický slovník jazyka českého*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2010. ISBN 978-80-7422-048-7.

MAREŠOVÁ, Hana. *Základy historické mluvnice češtiny s texty k rozboru*. Olomouc: Pedagogická fakulta Univerzity Palackého, 2008. ISBN: 978-80-244-2028-8.

REJZEK, Jiří. *Český etymologický slovník*. Voznice: Leda, 2001. ISBN 8085927853.

VEČERKA, Radoslav. *Staroslověnština*. Praha: SPN, 1984.

Indo-European vocabulary. In: *Wikipedia* [online]. Dostupné z: en.wikipedia.org/wiki/Indo-European_vocabulary [cit. 29. 8. 2019].

Nářeční štěpení praslovanštiny. In: *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Centrum zpracování přirozeného jazyka, Masarykova univerzita. © 2012–2018. Dostupné z: www.czechency.org/slovník [cit. 29. 8. 2019].

Pravopisná poznámka: Ližiny versus lyže. In: *Martin Adámek* [online]. Dostupné z: www.adamek.cz/knihy/lzs/pravopis-liziny-lyze [cit. 29. 8. 2019].

Proteze. In: *Nový encyklopedický slovník češtiny* [online]. Brno: Centrum zpracování přirozeného jazyka, Masarykova univerzita. © 2012–2018. Dostupné z: www.czechency.org/slovník [cit. 29. 8. 2019].

Vokabulář webových stránek: webové hnízdo pramenů k poznání historické češtiny [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., oddělení vývoje jazyka. © 2006–2019. Dostupné z: vokabular.ujc.cas.cz [cit. 1. 9. 2019].

ZIKOVÁ, Markéta. *Alternace vokálů s nulou v současné češtině – laterální autosegmentální analýza* [online]. Brno: 2008. Disertační práce. Filozofická fakulta Masarykovy univerzity. Dostupné z: www.phil.muni.cz/cest/lide/zikova/Disertace_definitivni_verze.pdf [cit. 30. 8. 2019].

Bádání s nadšením

Kateřina Vágnerová; Zkrácená verze konferenčního příspěvku na téma *badatelská činnost v Klubech nadaných dětí na prvním stupni ZŠ, prezentovaného na konferenci Veletrh nápadů učitelů fyziky ve dnech 30. 8. – 1. 9. 2019 v Hradci Králové. foto: archiv autorky*

Zvědavost a radost z objevování světa kolem nás je pro děti přirozená záležitost. Pro nadané a mimořádně nadané děti je to však záležitost takřka nutná. Proto se, zvláště prvostupňové děti, s nadšením zapojují do badatelských aktivit. Na Klatovsku se nám pro ně podařilo vytvořit pestrou síť volnočasových aktivit. Mezi naše aktivity patří vědecké bádání, provádění experimentů, sestavování technických přístrojů, nebo řešení logických úkolů, hlavolamů, luštění šifer a hraní deskových her.

Pro rozpoznávání a rozvíjení mimořádného nadání má základní vzdělávání zcela zásadní význam. **Především jde o etapu vzdělávání, kterou prochází celá populace žáků.** Zároveň jde o období, které je dostatečně dlouhé pro systematické sledování žáků, pro rozpoznávání jejich nadání, pro vhodnou motivaci a rozvoj jejich nadání i pro možnost jejich uplatnění v konkrétních činnostech. Tito žáci potřebují specifickou péči a pomoc ze strany školy i rodiny, **především při stimulaci a vytváření vhodných podmínek.**

Možnosti podpory nadaných dětí na ZŠ

České školství nabízí hned několik možností způsobů podpory vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků. V zásadě je můžeme rozčlenit buď dle způsobu úpravy vzdělávacího obsahu v čase – **akcelerace** (urychlení vzdělávání) nebo **obohacení** (enrichment), anebo dle způsobu úpravy vzdělávacího prostředí – **inkluze** nebo **separace**.

České školství podporuje inkluzi nadaných a mimořádně nadaných žáků do běžných školních tříd. Nicméně za účelem podpory vzdělávání nadaných a mimořádně nadaných žáků mohou vznikat i oddělené třídy a školy pro nadané. Nebývá to však zvykem, proto se Kluby nadaných dětí a jim podobné aktivity na školách nabízejí jako vhodná příležitost pro cílený rozvoj nadaných dětí.

Bádání s nadšením

Badatelská činnost nabízí dětem rozvoj základních návyků pro úspěšné experimentování (zásady bezpečného chování v laboratoři, trpělivost, zásady opakování pokusu, ověřování výsledků a postupů, atp.). Nespornou devizou nadšeného dětského badatelství je **nácvik vyvozování.**

V našich klubech mají děti opakovaně možnost zažít badatelský přístup k položené otázce / nastolenému problému. To znamená nejprve si ujasnit a shrnout všechny informace, které už k danému tématu máme. Navrhnout hypotézu, vyslovit domněnky, uplatnit schopnost predikce. Následuje tvorba strategie, návrh řešení problému, návrh provedení experimentu, jeho realizace a to nejdůležitější: **závěr.** Závěrem badatelské činnosti totiž není to, že experiment proběhl, ale popis jeho průběhu, pojmenování příčiny a důsledku.

Podle Piageta se u dítěte ve věku 7–12 let vyvíjí schopnost pojmenovat vnější příčiny jevů, takto staré děti ale nejsou ještě

schopné abstrakce. Teprve ve věku od 12 let výše, což je dle Piageta věk formálních operací, nastupuje abstraktní myšlení, schopnost metodického postupu, vytváření hypotéz a prognostické myšlení.[1] Rozvinutí tohoto stadia nedosahují ani mnozí dospělí. Přitom schopností abstraktního myšlení je ovlivněna celá osobnost člověka.

Podle našich vlastních zkušeností z badatelské činnosti ve zmíněných klubech předbíhají často nadané děti v kognitivní oblasti svůj věk. Již před 12. rokem života (některé i hluboce před 12. rokem) jsou schopné vytvářet relevantní hypotézy, predikovat na základě svých předchozích zkušeností nebo svých encyklopedických znalostí. Nicméně jako u všech lidských činností je potřeba těmto dětem dát k takovým činnostem prostor a připravit podnětné prostředí.

Náplň Klubů nadaných dětí – rozvoj badatelství

Samostatná **badatelská činnost je komplexní aktivita** vyžadující uplatnění mnoha dílčích schopností. K tomu, aby byly děti schopné badat, potřebují rozvíjet své kritické myšlení a vyjadřování. Za tímto účelem zařazujeme do aktivit klubů pravidelně také **čtenářské, jazykové a diskusní aktivity.** Byť by se mohlo zdát, že jsou vzdáleny přírodovědnému bádání. Některé lekce pro děti připravujeme dle metody RWCT (Reading and Writing for Critical Thinking). Hlavním cílem RWCT programu je, aby se žáci stali samostatnými mysliteli a čtenáři, kteří se dokážou na věci dívat z různých úhlů pohledu, jsou zvědaví a cítí lásku k vědě a zodpovědnost za svět, ve kterém žijí.[2] **Matematické, logické, prostorové, strategické hry a hlavolamy,** s nimiž se děti v klubech také setkávají,

rozvíjejí logiku, usuzování, práci dle návodu, tvorbu strategií ke zvládnutí úkolu a spolupráci mezi sebou. Tyto schopnosti opět patří k dílčím potřebám pro badatelství.

V dětském badatelství se neomezujeme jen na experimenty proveditelné v laboratoři, naopak většinu z nich volíme takové, které se dají zopakovat v domácím prostředí. Z každého bádání totiž vzejdou další otázky a děti vybízíme, aby v bádání pokračovaly i doma. Mnoho badatelských aktivit směřujeme ven.

K badatelství patří i **využití moderních technologií**. Děti se tak učí nebát se používat přístroje a pochopit, co dělají. Samostatnou kapitolou je použití počítače / tabletu jako nástroje. Jednak se dá počítač / tablet využít jako programovací nástroj (s příslušným softwarem např. pro LegoBoost či Lego WeDo), dále pak ho lze využít k různým záznamům při experimentech (fotografie, záznam dat). Samostatnou kapitolou je využití statistických metod. Za tímto účelem spustil Český statistický úřad projekt Minisčítání,[3] který dětem umožňuje vidět statistické zpracování dat a pracovat s nimi. Relevantně posoudit zobrazená data, orientovat se v grafech a verbalizovat zjištěné skutečnosti jsou další z potřebných dovedností pro badatelskou činnost, které je potřeba postupně budovat.

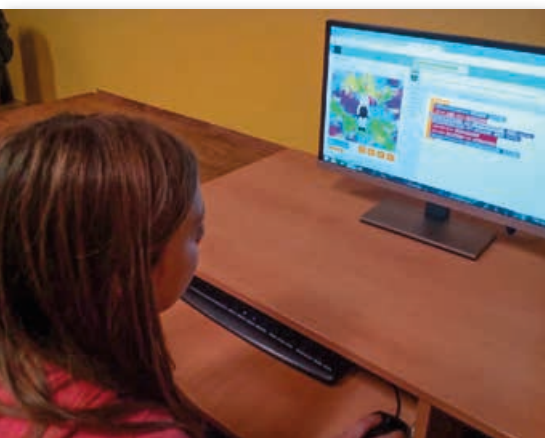
Poslední možností využití počítače jako nástroje k badatelství dětí, je jeho využití ke komunikaci. Jednak je možné pomocí skypu komunikovat s jinými dětskými kolektivy napříč planetou, dále je také možné spojit se s odborníky z celého světa. V rámci aktivity Virtual field trip (podrobnější popis všech virtuálních aktivit viz [4]) tak děti mohou navštívit muzea či zajímavá místa i s výkladem odborníka.

Samotná badatelská aktivita pro prvostupňové děti přitom nemusí být složitá na přípravu. Musí však pro děti znamenat zajímavý úkol adekvátní složitosti. Jako příklad takového úkolu uvádíme badatelský klub na téma vážení. Po praktickém seznámení s principem vážení na rovnoramenných vahách byla položena otázka, jak zjistíme, kolik váží

jedno zrnko rýže. Přitom děti dostaly k dispozici dohromady balík rýže. Klub se odehrával ve školní fyzikální laboratoři s dostatečným množstvím rovnoramenných vah, aby mohly děti pracovat ve dvojicích, maximálně trojicích. Dětské skupinky zkoušely nejprve zvážit opravdu jedno zrnko, což se experimentálně ukázalo jako nemožné. Po diskusi mezi sebou pak děti vytvořily strategii zvážit 10 zrnok a následně dělením zjistit, kolik váží jedno zrnko. Nicméně po provedení vážení a zapsání všech získaných výsledků, zjistily, že se výsledek výrazně liší pro každou skupinu. Chvilu děti diskutovaly příčiny, a pak stanovily další měření pro 100 zrnok, na jejímž odpočítání se podílely všechny skupinky (každá skupina měla za úkol odpočítat a přisypat 10 zrnok rýže). Závěrečná diskuse se zabývala zobecněním všech zajímavých poznání z provedených činností. Tato aktivita v sobě zahrnovala nejen činnost vědeckou měřicí a poznávací, ale také výraznou diskusní a dedukční část.

Zdroje a odkazy:

- [1] Piaget, J. C. - Inhereldová, B.: Psychologie dítěte. Portál Praha, 2001. ISBN: 80-7178-608-X
- [2] www.kritickemysleni.cz/oprogramu.php
- [3] www.czso.cz/csu/miniscitani
- [4] education.microsoft.com/skype-in-the-classroom/overview

Space Camp Turkey

Vojtěch Fila, 14 let, foto: archiv autora

Letos jsem se prostřednictvím Mensy dozvěděl o výběrovém řízení na účast na týdenním táboru s vesmírnou tematikou v Turecku. Tábor mě zaujal, takže jsem se přihlásil, a díky své dobré angličtině a zájmu o vesmír jsem se dostal mezi 12 šťastlivců z České republiky, kterým Smíchovská střední průmyslová škola zprostředkovala stipendium pokrývající náklady na pobyt i příspěvek na letenky. Táboru se zúčastnilo přes 100 dětí z celé Evropy, například z Bulharska, Španělska, Ruska nebo Řecka.

Do Istanbulu jsme se dostali bez větších potíží letadlem z Prahy. Poté jsme letěli do Smyrny, kde na nás na letišti čekal autobus, který nás dovezl do Space Campu. Space Camp sídlil v čtyřpatrové budově téměř bez oken. Největší místnost byla dvě patra vysoká a byla v ní umístěna maketa hlavy raketoplánu Discovery a osmimetrový simulátor stavu beztlíže.

Program byl velmi nabitý a zajímavý. Hodně času jsme strávili v simulátorech, kterých zde bylo hned několik, například simulátor šestinové nebo nulové gravitace nebo simulátor volného pohybu ve vesmíru. Podobnou část zde také vyplňovaly přednášky, které se vždy týkaly vesmíru. Jeden večer byla i tzv. movie night, při které jsme si pouštěli film Apollo 13. Také jsme měli týmový projekt, ve kterém jsme měli vytvořit a prezentovat kolonii na Marsu. Tím ovšem týmové úkoly nekončily. Měli jsme zde také soutěžní kvíz, návrh loga našeho týmu a misi, která se odehrávala částečně v maketě Discovery, částečně v maketě vesmírné

stanice a částečně v kontrolním středisku. Každý člen týmu měl svou roli a unikátní scénář, podle kterého musel postupovat. V kontrolním středisku byla promítána simulace startu, dokování s vesmírnou stanicí a přistání. Vše působilo velmi realisticky a vypadalo to jako v opravdovém středisku.

Ve středu, což bylo v polovině našeho pobytu, se konala tzv. Special event night, na které jednotlivé týmy prezentovaly země, ze kterých pocházejí. Naše vystoupení patřilo dle hodnocení ostatních mezi nejlepší. Ovšem nebyla tu pouze vystoupení týmů, ale i jednotlivců. Vše probíhalo ve velmi pohodové atmosféře, se kterou se člověk nesetkává každý den. Na závěr vystoupili i vedoucí se svým tanečním vystupem, který sloužil jako ochutnávka ke grilovací party konané v pátek.

Grilovací party byla překvapivá, protože se naše typická americká jídelna jako kouzlem ocitla na hřišti. Poté, co se všichni najedli, zmizely stoly jako v Harry Potterovi a uvolnila se tak taneční plocha. Tahle grilovací party by se dala nazvat i rozlučkovou, protože jeden z dlouholetých vedoucích se vracel zpátky do USA.

Další den jsme se sbalili, nasnídali a odjeli na letiště. První let jsme byli poměrně vyděšení, protože celou dobu něco zvláště pískalo. Poté jsme čekali téměř 3 hodiny na letišti v Istanbulu na další let, který proběhl bez problémů. V Praze jsme se rozloučili a odjeli domů.

Chtěl bych poděkovat Space Campu za stipendium, Martinu Koňářkovi a Smíchovské střední průmyslové škole za skvělou organizaci a Magistrátu hlavního města Prahy za příspěvek na letenky.

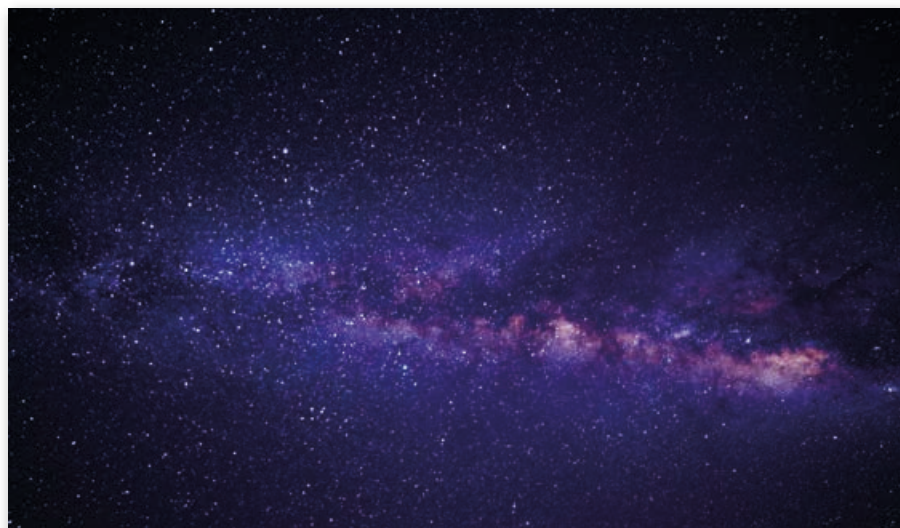
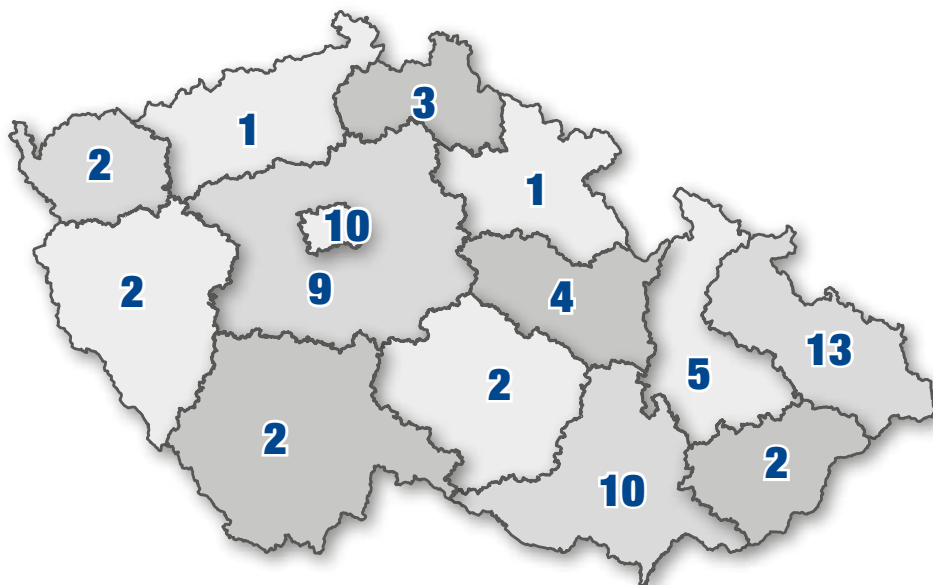

foto: Miriam Espacio, pexels.com

Vítáme nové členy!

Anna Arnold, Jáchym Bartoníček, Daniel Benda, Dan Bilíček, Jan Biskup, Jan Petr Coufal, Tereza Čejková, Monika Čerovská, Hana Doleželová, Christian Dydňanský, Sebastian Dydňanský, Adam Estefányi, Veronika Fajglová, Lukáš Farkašovský, Igor Frantsev, Petra Frýdlová, Michal Gregor, Karolína Horáčková, Matěj Hrdlička, Michal Janeček, Simona Jurášková, Adéla Koblížková, Tereza Kottová, Martin Koutník, Martin Kozlovský, Tadeáš Kramule, Alexandra Kubešová, Matyáš Kucko, Tereza

Kuchařová, Alžběta Mázlová, Jakub Motl, Stanislav Müller, Tobiáš Nikl, Petr Novák, Adam Novák, David Novikov, Bršťák Ondřej, David Pečenka, Jakub Pečenka, Milan Perháč, Lucie Poučová, Jan Jiří Rozumek, Karel Matyáš Sypták, Kateřina Škulavíková, Kristýna Šnourová, Stella Štěpánková, Radek Šup, Michael Šuraň, Lucie Švidrnochová, Michal Terplyvec, Michael Toman, Bruno Topenčík, Ema Vančurová, Ema Ludmila Wenzelová, Martin Žalud.

Víte, že

členové Mensy
pořádají dvakrát ročně
celostátní setkání,
každý měsíc schůzky
místních skupin i řadu
dalších akcí?

Přidejte se!

Informace o aktuálních
akcích najdete na
www.mensa.cz/volny-cas

Exkurze Peraves – Monoracer

foto: Stanislav Wolf

Soutěžní procházka po Prostějově

foto: Ladislav Frankl

Návštěva výstavy 50 let se Čtyřlístkem

foto: Petra Holubová

KALENDÁŘ AKCÍ

říjen

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

listopad

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
				X	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

prosinec

Po	Út	St	Čt	Pá	So	Ne
						1
X	X	4	5	6	X	8
X	X	11	12	13	14	15
X	X	18	19	20	21	22
23	24	25	26	X	28	29
29	30	31				

Název akce	Místo konání	Datum konání
Setkání s literaturou	Praha	21. 10.
Západ USA a Kanady 2019	Brno	21. 10.
Snídaně v Café Louvre	Praha	22. 10. 26. 11.
Podzimní setkání Mensy ČR	Milovy	25. 10.
Beseda s Ing Pelčákem	Milovy	26. 10.
RNDr. Jiří Grygar, CSc.	Milovy	27. 10.
Pravidelný trénink divadelní improvizace	Praha	28. 10. 4. 11. 11. 11. 18. 11. 25. 11. 2. 12. 9. 12. 16. 12.
Valná hromada MS Prostějov	Prostějov	1. 11.
Uzávěrka časopisu Mensa		3. 11.
Pražský deskoherní večer	Praha 6	5. 11. 3. 12.
Setkání MS Ostrava	Ostrava	5. 11. 3. 12.
Jihoměstská schůzka MS Praha v Chodovské tvrzi	Praha	6. 11. 4. 12.
Pravidelná schůzka MS Zlín	Zlín	7. 11.
Pravidelná schůzka MS Olomouc	Olomouc	12. 11. 10. 12.
Setkání MS Praha ve Vidličkách a nožích	Praha	19. 11. 17. 12.
Pravidelná schůzka MS Prostějov	Prostějov	22. 11.
Jednání Rady Mensy	Praha	24. 11.
Logická olympiáda – příprava finále	Praha-Dejvice	24. 11.
Logická olympiáda – finále	Praha	25. 11.
Vánoční besídka s turnajem v ping-pongu - Prostějov	Prostějov	7. 12.
Silvestr na horách	Špičák na Šumavě	27. 12.
Mensovní lyžování v Dolomitech	Itálie, Dolomity	22. 3. 2020
Nomádské hry 2020		25. 8. 2020

Co může být lepší než
povídání o literatuře?
Přeci povídání
o literatuře
s mensany v čajovně.

Protože vynikající
snídaně dokáže
leckdy zachránit
i neskutečně
ohavné ráno.

I tentokrát
se natěšená
šéfredaktorka
nemůže dočkat, co
všechno jí pošlete:
redakce@mensa.cz

Jestli máte slabost
pro střihání, laminování,
skládání a rádi se
vyskytujete poblíž
velkého množství
potištěného papíru, tohle
si prostě nemůžete
nechat ujít.

Říká snad někdo, že
na plánování vánoční
besídky může být
někdy příliš brzy?

Camel Ride 2020

Two Mensa members, one from the Czech Republic and one from Malaysia, had quite a unique chance to see a world which was closed to any tourist's eye until recently. We were in Saudi Arabia. Our experience was really interesting, and there is a chance to find out more about this country. The same festival may take place again. So far there is nothing guaranteed, there are just plans and high goals, so if you think you might want to experience something absolutely unique your own, get the updated info from hana.kotinova@mensa.cz.

Festival might take place between 1st and 18th January, all cost are fully paid by the organizer, there are financial prizes for winners and the aim is to have a competition in 5 intellectual games with 40–60 participating countries. Number of participants will be limited, we will know details later. You can also compete in different types of wrestling and possibly some other sports, and there are other ways how to be present at the festival. About previous expedition you can read at www.mankala.cz/ksa19en.php, and find more information about the upcoming one at www.mankala.cz/ksa20.php

foto: turmush.kg

MENSA
 České republiky

si vás dovoluje pozvat na besedu

s kosmonautem
 plk. Ing.
Oldřichem Pelčákem

26. října 2019 v 19:30
Orea Resort Devět Skal Milovy
 Vstupné: 50 Kč

Z kapacitních důvodů nutná rezervace předem. Více informací na www.mensa.cz/volny-cas.

MENSA
 České republiky

si vás dovoluje pozvat na přednášku

RNDr. Jiřího Grygara, CSc.
na téma
Mnohopásmová astronomie

27. října 2019 ve 14:30
Orea Resort Devět Skal Milovy
 Vstupné: 50 Kč

Z kapacitních důvodů nutná rezervace předem. Více informací na www.mensa.cz/volny-cas.

foto: Hana Kotinová

Návštěva věznice Horní Slavkov

Zuzana Kořínková

V polovině srpna mělo patnáct mensanů jedinečnou příležitost navštívit věznici v Horním Slavkově. Zážitek to byl rozhodně silný – po prohlídce areálu věznice, návštěvě jednotlivých typů cel, včetně cely doživotně odsouzeného nebo samoty, jídelny, vycházkového dvora a dalších prostor jsme myslím všichni byli rádi, že můžeme jít zase domů. Navzdory tomu ale byla exkurze velice zajímavá a překvapivě obsahovala i další nečekané miniexkurze – například do výroby modulárních domků, výroby pracovních oděvů nebo modelářské dílny.

Věznice Horní Slavkov je věznice s ostrahou se středním a vysokým stupněm zabezpečení. Našli byste tu především odsouzené, kteří ve vězení nejsou poprvé nebo spáchali závažné trestné činy – velká část z nich už má za sebou několik trestů odnětí svobody, a pokud vyjdeme ze statistických údajů, které uvádějí zhruba 70% recidivu českých vězňů, zřejmě se do věznice v budoucnu i vrátí. „Bohužel s řadou odsouzených se vídáme opakovaně – je to do velké míry dané tím, že často nemají žádné ambice měnit svůj životní styl, někteří nikdy neměli stále zaměstnání, nedokáží zodpovědně nakládat s penězi ani jakkoliv plánovat budoucnost a obvykle kolem sebe ani nemají stabilní sociální prostředí, které by je po návratu domů mohlo podpořit – naopak, často je jen rychleji svede zpátky k trestné činnosti,“ vysvětluje nám naše průvodkyně – pracovnice vězeňské služby. V současné době je ve Slavkově kolem osmi set vězňů, z toho i několik ve výkonu doživotního trestu.

Umístění vězňů do jednotlivých oddělení věznice do velké míry závisí na tom,

nakolik spolupracují, zda projevují snahu o vlastní nápravu, zda během výkonu trestu pracují, nebo naopak. „Pokud jsou vězni bezproblémoví, snaží se nad rámec nutné povinnosti, pracují atp., mohou být zařazeni do první skupiny – ta má určité výhody, například možnost mít na cele více osobních předmětů, být zařazen na práci i mimo areál věznice, nebo výjimečně mít i soukromou návštěvu bez dohledu dozorce. Oproti tomu pro třetí skupinu, kde jsou problémoví vězni, obvykle nepracují, mnohdy s různými kázeňskými tresty, jsou pravidla mnohem striktnější.“

Při rozdělování vězňů záleží i na tom, nakolik negativní vliv by na ně mohli mít ostatní vězni. Příkladem toho je zvláštní bezdrogová zóna – jde o oddělení pro odsouzené s vyléčenou závislostí, nebo ty, kteří sice nejsou a nebyli uživateli drog, ale ve vězeňském prostředí by mohli být ohroženi kontaktem s nimi. Mezi vězni totiž drogová závislost není vůbec výjimkou a pracovníci vězeňské služby neustále bojují s nejrůznějšími pokusy o pašování drog dovnitř – odhalili

je například už i v zubní pastě, v šamponu, nebo ukryté v dětské pleně přinesené při návštěvách partnerkou odsouzeného. Vězni také často nepovoleně „koňují“, tj. posílají si po provázkách oknem různé předměty (nebo právě drogy) mezi jednotlivými patry.

Na dalším zvláštním oddělení jsou umístěni i vězni, pro které pobyt mezi ostatními znamená ohrožení i bez ohledu na drogy. Ve vězeňském slangu se jim přezdívá pampelišky a jde například o psychicky velmi slabé jedince, gaye, transvestity, udavače, nebo lidi odsouzené za takové činy, které i vězni vnímají jako opovržením hodné – například násilné činy na dětech, ženách nebo seniorech. Oddělení jsou i odsouzení s duševní poruchou a poruchou chování. Se všemi vězni v průběhu jejich pobytu přicházejí kromě dozorců a strážných do kontaktu i vychovatelé a speciální pedagogové, kteří mají na starost výchovnou, vzdělávací a preventivní činnost.

Během pobytu ve vězení mohou vězni být zaměstnaní, což je pro ně jednak způsob, jak získat tzv. kapesné pro nákupy v kantýně, jednak jeden z důležitých faktorů například při žádosti o podmíněčné propuštění. Odměna za práci není vysoká (v roce 2017 byla průměrná mzda odsouzeného 30 Kč/h, resp. 3790 Kč měsíčně čistého) a vězni z ní reálně dostanou obvykle pouze zlomek – z odměny se strhávají prostředky na případné živné, úhradu nákladů výkonu trestu a případné další pohledávky vůči odsouzenému. Jako kapesné získá odsouzený celkem

17 % čisté odměny. A alespoň 11 % a případné veškeré další prostředky, které nebyly použité na srážky, se použijí na tzv. úložné (peníze určené pro okamžik propuštění odsouzeného).

Vězni se mohou pracovní podílet na provozu věznice (kuchyně, údržba, úklid), nebo pracovat i pro externí firmy. V rámci slavkovské věznice je integrováno např. call centrum, pracoviště likvidace elektroodpadu, kompletace elektrosoučástek, šicí dílna pro výrobu pracovních oděvů nebo výrobní hala pro výrobu modulárních domků. Současné mohou být vybraní vězni přiděleni i na práci mimo věznici – v Horním Slavkově věznice spolupracuje například s městskými technickými službami, takže vězni provádějí různé úklidové, zahradnické, výkopové, malířské a montážní nebo pomocné stavební práce. Vždy jde ale o takové vězně, u kterých ověřeně není riziko útěku. Během pobytu ve výkonu trestu je možné i absolvování různých rekvalifikačních kurzů, doplnění základního vzdělání či účast na kurzech práce s počítačem, a v některých věznicích mohou vězni získat např. výuční list, nebo dokonce studovat vysokou školu.

Přečtěte si: Vězni a vzdělání – časopis Mensa 4/17, s. 18–19

Jako zcela nečekaný závěr exkurze jsme navštívili modelářskou dílnu, která v rámci věznice funguje již deset let a která spolupracovala například na tvorbě taktilního modelu relikviáře sv. Maura pro hrad a zámek Bečov nad Teplou, modelu hradu Loket, který je v současné době umístěn v parku Boheminiu a v současné době pracuje na modelu vodního hradu Švihov.

Ráda bych jménem všech účastníků poděkovala věznici Horní Slavkov za umožnění exkurze, příslušníkům vězeňské služby a dalším pracovníkům věznice za poskytnuté informace a vstřícnost a v neposlední řadě Petru Čavojskému za zorganizování exkurze.

Pokud vás zajímá pohled na vězení z druhé strany, podívejte se například na web obase.cz, který se zaměřuje především na informování odsouzených a jejich blízkých o tom, co od pobytu ve vězení očekávat, jak se na něj připravit atd. Zajímavý je i šestidílný dokument České televize Uzamčený svět, dokument S mámou v base, nebo na něj navazující film Máma z basy.

Druhy věznic (údaje o počtech vězňů z roku 2017):

- s ostrahou s nízkým stupněm zabezpečení (**3,6 % vězňů**)
- s ostrahou se středním stupněm zabezpečení (**34,4 % vězňů**)
- s ostrahou s vysokým stupněm zabezpečení (**55,6 % vězňů**)
- se zvýšenou ostrahou (**4,9 % vězňů**)
- pro mladistvé (**0,3 % vězňů**)

Přehled odsouzených osob (2017)

Odsouzené osoby celkem	55 705
z toho:	
dosud netrestané	21 134
k nepodmíněnému trestu odnětí svobody celkem	8 402
z toho:	
do 1 roku	4 954
od 1 do 5 let	2,955
od 5 do 15 let	472
nad 15 let	20
doživotí	1
k podmíněně odloženému trestu odnětí svobody celkem	33 379
k jinému samostatně uloženému trestu	12 845
z toho:	
obecně prospěšné práce	5 982
zákaz činnosti	336
propadnutí věci	42
peněžitý trest	5,647
vyhoštění	766
zákaz pobytu	72
uloženo trestní opatření celkem	920
upuštěno od potrestání celkem	950

V roce 2018 bylo v českých věznicích vězněno celkem 48 doživotně odsouzených, z toho 3 ženy.

Údaje jsou převzaty z ročenky Českého statistického úřadu pro rok 2017 a ze statistické ročenky Vězeňské správy ČR pro rok 2018.

Mensa na vodě

Sebastien Zikmund, foto: Michaela Jánošková

Poslední pátek v červenci jsme se sešli na každoroční akci pořádané Tomášem Blumensteinem. Naším cílem bylo sjet řeku Otavu, přestože bylo zrovna období sucha, kvůli kterému jsme raději vše, co nebylo na lodi potřeba, převáželi mezi kempy auty (takzvaně jsme se cukali).

V Sušici jsme se nalodili až druhý den. Na začátku dne se přes nás hnál déšť, ale jako zázrakem nás další dny již nezastihl a počasí se nám krásně vyjasnilo. Těžko říct, zda za to mohla ta půldenní přeháňka, ale všechny sjízdné jezy byly skutečně sjízdné, i když občas pouze se zadákem.

Čtvrtý den, tedy náš poslední, nás čekal jen kratší úsek před Pískem, což je vlastně jen jeden dlouhý volej, ten jsme si však zpříjemnili nesčetnými bitvami, ze kterých nevyšel ani jeden z nás suchý.

V Písku, kde jsme samozřejmě přejeli výdejní místo lodí, jsme naši výpravu zakončili společným obědem a prohlídkou města.

Myslím, že hovořím za všechny, když poděkuji Tomášovi za další skvělou akci, kterou organizuje.

Tvorba úloh pro LO, grilování a sport v Prostějově

Natálie Kaňáková, foto: Ladislav Frankl

Jednu červencovou sobotu se přibližně 20 mensanů sjelo do Prostějova (nejen) za účelem tvorby úloh pro Logickou olympiádu. V průběhu celého dne účastníci tvořili úlohy úplně nové, ale také přepracovávali úlohy staré. Další program zahrnoval přípravu a konzumaci palačinek, grilování a konzumaci masa a oslavu Tomášových kulatých narozenin. Díky vydařenému počasí také mnoho účastníků využilo možnosti koupání v bazénu, někteří si šli zahrát i plážový volejbal. Celkem 15 účastníků zůstalo až do neděle, kdy byla celá akce zakončena turnajem v badmintonu.

Děkujeme všem za pomoc s tvorbou úloh a rodině Blumensteinů za skvělou pohostinnost!

Jak se staví počítač

Natálie Kaňáková, foto: Michaela Jánošková

V pondělí 19. srpna se dvanáct malých i velkých zájemců o techniku sešlo v Prostějově na workshopu s názvem „Jak se staví počítač“. Organizátor workshopu Tomáš Blumenstein nejprve účastníkům pověděl zajímavé informace o nezbytných komponentech počítače, poté se účastníci rozdělili do několika skupinek, přičemž každá dostala svou sadu komponentů na sestavení počítače. Workshop určitě můžeme označit za úspěšný, neboť se každé skupince podařilo složit alespoň jednu počítačovou jednotku. Za organizaci, lektorování a cenné rady patří Tomášovi velké díky.

P. S.: Základová deska ≠ základní deska!

SIG 111 Naučnou stezkou po Praze 8

Jana Unruhová, foto: autorka

Devět kilometrů třemi pražskými čtvrtěmi se SIG 111

Se začátkem školního roku byly obnoveny také procházky určené všem, kteří rádi objevují méně známá místa Prahy. V neděli 8. září jsme se sešli ve Vysočanech u Galerie Fénix. Bylo nás dvanáct pěších a dva Sedláčci na kolech.

Naučná stezka začíná u vysočanské radnice, pokračuje pod ostrovním nádražím Vysočany, přes proseckou náves k románskému kostelíku sv. Václava a sokolovně, a postupně tak odhaluje původní vesnice ukryté v hradbách panelového sídliště. Nečekaným zážitkem je park Přátelství s nejdelší umělou

vodní soustavou v Praze, který rozlohou a atmosférou připomíná newyorský Central Park. Za vidění stojí futuristický design stanice metra Střížkov, od níž se přes sídliště Střížkov dojde k proseckým skalám a krásným vyhlídkám na Prahu 8, dále dolů podél vinic a bobové dráhy (Mia s Toňou neodolaly a svezly se dolů) až do parku Podvinní s keltským hradištěm. Celý úsek je asi 9 km dlouhý, a jelikož někteří z členů naší výpravy neměli sílu celou procházku absolvovat, došlo nás k poslední tabuli naučné stezky 7 statečných.

Sledujte plánované akce SIG 111 a přidejte se příště k nám!

Nečekané zklamání

Lubomír Kolman, foto: archiv organizátorů akce

Krátké ohlédnutí účastníka za letošním mensovním zájezdem. Podstatná část byla věnována návštěvě národních parků USA. Můj příspěvek se zaměří pouze na Yellowstoneský park s unikátními geotermálními jevy, gejzíry, vodopády, jezery, bublajícími bahenními sopkami, magickými oky barevných horkých pramenů...

Všude to vře a bublá. Litoval jsem, že tyto fantastické ukázky jsem nemohl vidět v mládí, kdy jsem studoval geologii, snadněji a správněji bych chápal tyto jevy. K nejvyhledávanější atrakci parku patří gejzír Old Faithful. Tento gejzír je uváděn v řadě geologických publikací jako světová pozoruhodnost. Spolehlivě eruptuje v intervalu asi dvou hodin (plus minus čtvrt hodiny). Vystřikující horká voda má teplotu přes sto stupňů, tak se vytváří mnoho páry, která zakrývá vystřikující vodu a splývá s oblaky. Doba erupce je pouze cca 3–4 min. V našem případě trvala přesně 3 minuty 40 vteřin. Po skončení stovky diváků nadšeně zatleskaly. Pro mne to bylo však zklamání. Proč?

Na našem území (dnes na Slovensku) je Herlanský gejzír (25 km severovýchodně od Košic), který jsem v osmdesátých

a devadesátých letech vzhledem ke svému zaměstnání a častému působení na lokalitách východního Slovenska několikrát viděl v činnosti. Gejzír měl periodu 32–34 hodin a mohutný proud studené vody stříkal do výšky 20 m po dobu 25–30 minut. O tomto gejzíru ví u nás velmi málo lidí a v zahraničí je prakticky neznámý. Nemyslel jsem si o něm, že je mimořádný, a snil o tom vidět světoznámý Yellowstoneský gejzír. Když tento okamžik pro mne nastal, tak jsem mohl srovnat projev neznámého gejzíru s několika minutami výronu páry – proto zklamání. Člověk si vytvoří svoji představu o určité záležitosti, a když pozná skutečnost, bývá občas překvapen. To byl i můj případ, ale nijak u mne nenarušil spokojenost se zájezdem. Děkuji organizátorům za profesionální přístup při pořádání mensovních zájezdů.

Mensa camp

Tomáš Nejezchleba, redakčně kráceno,
foto: archiv organizátorů

Táborový deník účastníka

den 1

V 19:30 začal večerní program. Celý tábor byl svolán před hlavní budovu a odveden na vedlejší „louku“. Tam stál Vladan (jeden z vedoucích) opřený o obrovský meč, zahalený v baronském hávu (ve skutečnosti v županu a kožešině ze sekáče), což nám všem naznačilo téma našeho tábora – STŘEDOVĚK.

Následně jsme byli rozděleni do týmů, a to do růžových, fialových a oranžových. Mne zařadili k Vladanovi do růžových. Pro další aktivitu bylo nutné rozdělit se do čtyř podskupin – síly, kreativity, obratnosti a paměti. Já byl v paměti a společně s mou spoluhráčkou Soňou jsme si museli zapamatovat a co nejlépe popsat obrázek, který jsme 2 minuty pozorovali. Silní se snažili vystrčit protihráče z lana, po kterém se chodilo, obratní šermovali a kreativní měli co nejlépe obkreslit několik předmětů náhodně poskládaných v jakousi mozaiku.

den 2

Dopolední program představovala individuální hra „Cesta tam a jenom tam“. Po celém areálu byla rozmístěna tři stanoviště a jedna obrovská mapa. Na stanovištích se různými aktivitami vydělávaly peníze, za které se pak pohybovalo po mapě. Kdo přišel jako první do cíle, vyhrál.

Mimo jiné jsme též dostali zadáno vypracovat týmově projekt – nakreslit si svůj erb a napsat epos o našem rytíři.

Večer jsme dělali kvízy. Ze společenského chování, pohádek a leteckých pohledů, mezi které patřily například nedaleké Dukovany, nebo (nedaleké) Niagarské vodopády.

den 3

Po snídani jsme šli na týmovou šifrovací výpravu. Po obědě byly individuální aktivity (INDI). Na výběr byly deskové hry, japonština a sportovní hry.

Večer jsme měli naplánovanou lukostřelbu. Já šel až jako poslední, tudíž se mi střelilo docela špatně, poněvadž už byla tma.

Tento den jsme měli také první noční hru. Všemi milovanou SVÍČKU. Hra spočívala v tom umístit co nejvíce papírků se svým jménem do kyblíčků hlídáných vedoucími, a to tak, aby nás nezpозorovali. Museli jsme se tedy plížit (jeden kluk se dokonce proplížil do mraveniště). Vedoucí sice věděli, že tam jsme, ale když se někdo hýbal moc rychle nebo nějak neomaleně, jednoduše na něj někdo z vedoucích posvítí, osvětlený musel odevzdat papírek a zkusit to znova. Já jsem sice umístil jen 4 papírky, ale zato mě ani jednou nechytili.

Pondělí jsem si fakt užil.

den 4

Po snídani se celý tábor dozvěděl dvě velice zajímavé věci. Že bude vyhlášen bobřík mlčení a také vzájemné svázání. Bobříka mlčení všichni znají, ale se vzájemným svázáním už je to zajímavější. Šlo o to, že dva dobrovolníci stejného pohlaví, ideálně ze stejného týmu, se nahlásili vedoucímu Hubertovi a ten jim svázal ruce dohromady (každému jednu) a tak museli chodit až do večere. Museli spolu chodit na stejné aktivity, museli se snažit společně najít a museli spolu taky chodit na toaletu. Zkrátka spolu strávit celý den. Já se rozhodl, že to podstoupím, a nechal jsem se svázat s kamarádem Alanem. Nechal jsem se zapsat i na bobříka.

Pak nastala dopolední hra. Hazardování. Ta spočívala v tom, vydělat co nejvíce peněz různými hazardními hrami. Kostkami, kartami apod. Během hry jsem vydělal dvě stě grošů a porušil bobříka. Na rozdíl ode mě Alan vydělal něco kolem tří tisíc a bobříka neporušil. Čemuž, i přestože jsme byli stále spolu, nerozumím.

Obědvání bylo překvapivě jednoduché, ačkoliv Alan byl docela naštvaný. Poděkoval totiž za jídlo, tedy porušil bobříka.

Na večerní program mne a Alana museli rozvázat, poněvadž nastala týmová aktivita a my nebyli ze stejného týmu. Každý tým si udělal koně, se kterým pak po dvojicích musel splnit několik aktivit. Na čas. A to slalom, provlečení švihadlem, střelbu na terč a kopnutí do balónu, jehož cílem bylo dát gól. Náš tým byl nejrychlejší.

Po skončení mne a Alana opět svázali a řekli, že abychom si to přerušení vykompenzovali, tak spolu budeme takhle spát. No nezbývalo nám nic jiného než jim vyhovět. Po večeri jsme se šli společně osprchovat, potom jsme si srazili postele dohromady a šli spát. Asi za půl hodiny za námi přišli Vladan, Bert a Míra, rozvázáli nás, pochválili nás, že jsme to tak dobře zvládli, společně jsme se zasmáli a šli spát.

den 5

Večerní program představoval Mírovu týmovou hru AŽ-kvíz. Byla to dokonale sestavená počítačová prezentace. Hrací pole vypadalo podobně jako u AZ-kvízu, avšak každé políčko představovalo nějaké staré slovo, například rychtář nebo chrlič, a to musel tým vysvětlit. Náš tým umístil krásná 4 políčka!

Po této hře následoval táborák a stezka odvahy, na kterou jsem nešel, poněvadž jsem byl už docela hodně unavený. Ale ostatní říkali, že byla super.

den 6

Dopoledne jsme měli týmovou hru, sestavení šachovnice. Každý tým měl šachovnici a musel na ni umístit figurky podle jedné schované v lese. Pak následovala druhá část, kdy se každý z týmu stal šachovou postavou a musel vyřadit někoho z protějšího týmu. Pravidla byla sice velice upravená, ale byla to legrace.

Polední klid byl opět plný her a historek ze života.

Večer byly dvě individuální hry. Během první bylo na určené ploše rozmístěno 40 kartiček s obrázkem, který znázorňoval nějaké přísloví, a účelem bylo zjistit jaké. Druhá hra byl kvíz ze zvířecích zubů. Kdo to vymyslel, fakt nevím.

den 7

Po snídani jsme hráli budování měst. Týmová aktivita založená na sbírání surovin a stavění budov. Ale bližší vysvětlování je na dlouho...

Svačinu jsme tentokrát měli až po hře. A to protože jsme si ji museli, opět po týmech, připravit sami. Kdo měl nejkrásnější svačinu, nevím, ale myslím, že s našimi stromečky ze sýra a mochromůrkou z rajčete jsme zas tak špatní nebyli.

Večer bylo vyhlášení. Týmově se jako první umístila fialová. V bodování pokojů byl první náš pokoj a v individuálním hodnocení se první umístila Inka, která všem bodově naprosto utekla. Byla zkrátka nejlepší, a proto taky byla Vladanem „pasována“ na lady. Já jsem byl poslední, určitě daleko lepší. Roku, kdy jsem byl poslední, určitě daleko lepší. Každý dostal tričko (tento rok bylo šedé), nějakou karetní hru na přemýšlení, bonbony a lightstick. Tým, který vyhrál, dostal dokonce balení, kde je jich 100, a jako vždy se se všemi rozdělili.

Po vyhlášení byla diskotéka. I když jsem tancovat moc nechtěl, musel jsem, poněvadž Simča mi vzala všechny lightsticky a řekla, že mi je vrátí jen pod podmínkou, že budu tancovat. Tak jsem tancoval. Ale překvapivě jsem si to já, který se snaží takovým akcím zejména vyhýbat, docela užil.

Poslední den byl opravdu skvělý!

den 8 -> den odjezdu

Ráno jsem se dobalil, odnesl věci do altánu a šel na snídani.

Potom jsem se šel podívat na promítání filmu, který se točil od prvního INDI. Byl docela zajímavý. Po filmu jsem se ještě bavil s kamarády a potom pro mě přijel odvoz. Se všemi jsem se rozloučil, vyměnil si kontakty a vyrazil domů.

Kdybych tam mohl ještě zůstat, byl bych moc rád. Stejně jako minulé 3 roky jsem si to totiž strašně užil. Mensa tábory zkrátka miluju a vždy se tam budu rád vracet.

Děkuju všem vedoucím za tak bezvadný program a všem, že jsou tak super. :)

Příměstský tábor Ostrava

foto: archiv organizátorů akce

INZERCE

**FERIA
BOHEMIA**

Chcete dobýt nové trhy?
Vydejte se s námi na
španělské veletrhy!

www.spanelske-veletrhy.cz
feria bohemia@feria bohemia.com

PhDr. Dagmar Jílková
psycholožka

Nabízím služby v oblasti
psychologického poradenství pro
jednotlivce i firmy. Bližší informace
najdete na www.psychologieprovas.cz.

Kontakt:
jilkova.dag@seznam.cz,
603 435 310, 603 250 450

*Nadané dítě?
Adhd?
Pax?*

Theraplay.cz
Dětská psychologická poradna

From the Director of Smaller National Mensas

Převzato z Mensa World Journal, 11/2019, číslo 82

Ředitel malých národních Mens Mark Dettinger popisuje cíle, které si nově zvolení členové ExCommu stanovili při svém setkání na letošním EMAGu v Ghentu. První oblast ke zlepšení podle nich představuje situace kolem vlastnictví ochranné značky Mensa. Tu totiž v současné chvíli v řadě zemí vlastní jednotlivé národní Mensy, nebo dokonce soukromé osoby. Cílem je všechny tyto značky převést na Mensu International. Dalším záměrem je vytvořit a následně poskytnout všem národním Mensám nový adaptivní počítačový IQ test, který nebude komerčně dostupný a bude ve výlučném vlastnictví Mensy na rozdíl od širokého spektra současně užívaných testů. A konečně třetí záměr představuje cílené budování celosvětové mensovní online komunity soustředěné kolem nových stránek Mensy International.

Plný text: After an international election has taken place in Mensa, it is traditionally the European Mensas Annual Gathering (EMAG) in early August where the newly elected ExComm members meet in person for the first time, to discuss the goals and make plans for the upcoming term. This year was no exception, so the new ExComm's first face-to-face meeting was held on Friday and Saturday, August 9-10, during the EMAG 2019 in Ghent, Belgium. Having been elected by the IBD for a second term as Director of the Smaller National Mensas (DSNM), I was honoured to take part in it.

Among the goals for the next two years that emerged from our two days of discussions, I would like to highlight three major ones: the unification of ownership of the Mensa brand; the creation of our own IQ test, and, the creation of an engaging online Mensa community.

Towards unified ownership of the Mensa brand

Besides Mensa International Limited (MIL), the owner of the Mensa trademark, there are currently five National Mensas who own a Mensa trademark as well - due to historical peculiarities. This leads to a cumbersome licensing process and an inability to make quick decisions, whenever licensing opportunities arise. We therefore wish to set up a single entity that will own all Mensa trademarks worldwide. Other entities that currently own the mark would have to agree to turn them over to this new entity, of course,

but we are confident that they will see the advantage in it. One entity will be better able to make timely decisions, protect the Mensa name worldwide, and serve the interest of Mensa as a whole.

Towards our own IQ test

Maybe this goal surprises you. After all, it has always been Mensa's policy to use commercially available IQ tests as admission tests. However, this approach has some disadvantages. The tests often suffer from having outdated norms or from having been leaked online, so National Mensas have to replace their tests regularly. To solve this recurring problem, we therefore propose a new long-term project. A team led by our International Supervisory Psychologist (ISP) Kristof Kovacs will set out to create a culture-fair, computerized adaptive test that will be exclusively owned by Mensa. It will be based on modern Item Response Theory rather than Classical Test Theory, and it is intended to be superior to the commercial tests we are using now. The initial norming will be done by a professional company. When the test is ready, our goal is to provide it royalty-free to the National Mensas, so they can use it as an admission test.

Towards an online Mensa community

As our Chairman, Björn Liljeqvist, pointed out, National Mensas have a natural online community, but Mensa International has not (yet). We have a new and much improved website, and we have a Facebook group,

which is a good start, but it leaves room for improvement. For example, it is hard to find old posts on FB, so the same questions tend to get asked over and over again. Our goal is to create a truly effective, vibrant online community with the Mensa International website at its centre.

The second ExComm meeting will be in October at the IBD meeting in Kuala Lumpur, Malaysia, where we will discuss these ideas further with the IBD, fill in the details, and form action plans. In the long term, we want to turn Mensa into the first address for the public on all matters of intelligence, make the Mensa brand well known and respected, and create benefits for you that will make you proud to be a member of the worldwide Mensa community.

Floreat Mensa,
Mark Dettinger DSNM

Editorial Positions Vacant

Láká vás možnost aktivně se zapojit do přípravy Mensa World Journal? V současné chvíli jsou volné dvě pozice: 1. Features' Editor se zaměřuje na současný výzkum v oblasti inteligence a na toto téma

sepiše každý měsíc cca 400–500 slov dlouhý článek; 2. Profiles' Editor vyhledává zajímavé členy Mensy po celém světě a každý měsíc sestavuje sloupek Member Profile. Pro obě pozice je nezbytná dobrá

znalost angličtiny. V případě zájmu pište šéfredaktorce Mensa World journal Kate Nacard na e-mail: mwjeditor@mensa.org.

From the Director of Development

Převzato z Mensa World Journal, 10/2019, číslo 81

Plný text: First of all, I would like to thank you for your valuable trust and support in electing me to this role again.

During my previous two terms as Director of Development, I was able to assist many countries in their development endeavours, resulting in thirteen country status updates within four years. Many volunteers in many countries have done a wonderful job to make that all happen. With your active contribution and good connectivity, I am sure we can have a very successful period together again. I am available at many forums and you should never hesitate to contact me.

There are two major aspects of development, both requiring different sets of skills and information: one is to create brand new Mensa groups, and the other is to help existing groups to grow and prosper. Throughout their life-cycle, national Mensas can only benefit from maintaining good contact with Mensa International (MI). When groups first begin, they are inevitably managed by MI, nurtured through their initial stages where the members are scattered Direct International Members (DIMs), then

Ředitelka pro rozvoj Bibiana Balanyi konstatuje, že náplní práce ředitele pro rozvoj není jen podávat pomocnou ruku nově vznikajícím národním Mensám, ale také podporovat rozvoj těch existujících. Národní Mensy jsou v kontaktu s Mensou International obvykle jen při svém vzniku a v raných fázích fungování, když se ale postaví na vlastní nohy, většinou se už soustředí samy na sebe. Neměly by ale zapomínat na přínos kontaktu s Mensou International a ostatními národními Mensami. Právě komunikaci a sdílení zkušeností mezi jednotlivými národními Mensami je proto potřeba podpořit. K tomu nyní částečně slouží i nový web Mensy International (mensa.org), kde je k nalezení řada vzorových dokumentů, směrnic i know-how, stejně jako „ideas pool“ pro aktivity v jednotlivých oblastech.

brought together by someone in the country who is willing to spend the effort under our guidance. They then progress to Emerging National Mensa (ENM) stage, where the members are still officially DIMs, even if the local members now feel connected to each other locally.

When they eventually progress to Provisional National Mensa (PNM) and even Full National Mensa (FNM), their focus is inevitably their own group. However, they should not forget the benefits of connection to Mensa International and other groups. They may be members of Mensa X, but, more importantly, they are members of a worldwide organization and they will be missing out on the wider experience, unless they retain that connection and allow themselves to share in, and learn from, the experiences of other Mensa organizations.

Keys to development activity are volunteer energy and information - and, of course, an actively helping hand from Mensa International. Countries need information and know-how to be able to grow and attain higher development status as well as to maintain that. They should learn from each other, exchange experiences and very importantly, know the rules.

Currently, we are in a very favourable situation as we have the brand new international website in place, serving as an information hub, providing an easy-to-access pool of know-how, information, experiences and documents. Now, there is no more excuse for 'not knowing' - let's get down to business!

Please pay particular attention to the Knowledgebase tab providing special know-how and structured information for national groups and to the International Governance tab that is a massive collection of rules and a document repository. The latter may seem daunting, but it needs to be actively

consulted to ensure sound development and the maintenance of status attained.

Country reporting will now happen entirely via mensa.org, putting a great responsibility on national groups to regularly maintain their country profile and send in the necessary reports. There is no room for laziness; maintaining your country profile, browsing the features of other Mensa countries, as well as learning, are all fun!

We can serve you via this information and connectivity hub only if you take part in enriching it. We need your and your national board's active contribution, particularly in keeping your member profile and country profile updated, contributing to and using the idea pool, sending in news and interesting items, reporting, and, moving to integrated systems in terms of national membership database. With all that in place, everyone can fully leverage the new website that now really provides a pool of know-how, information and experiences.

Most importantly, please do not hesitate to ask for assistance if you have questions, you are uncertain or encounter problems. It is always better to ask first than make mistakes later, out of misbeliefs.

My ultimate aim is to reach out to countries of various development stage, give impetus to them, explore new development opportunities, connect those who need with those who know, and last but not least, to be at disposal on short notice with all the necessary guidance. I hope, you will keep me very busy in the coming years!

Public Relations, SIGs and DIMs also belong to my remit - I will talk about those in later articles.

Floreat Mensa!

Bibiana Balanyi
Director of Development

Czech Mensa group visit

Převzato z: Lumens - Mensa Canada Pacific Region Newsletter, 8/19; autor: Diana Pederson

THROUGH THE MENSA SIGHT program a group of 40 members from the Czech Republic visited Vancouver the weekend of June 22, 2019. Members from the Vancouver Mensa Group met with 15 of them at Craft Beer Market in the Olympic Village area on the Saturday for mingling, dinner, and drinks. We talked outside while we waited for tables. The restaurant fit us into large tables in two locations for the group of 25 on a busy Saturday night. Most of our visitors spoke English very well. A few were very quiet because of shyness and language challenges.

As the LocSec, I took the opportunity to ask about the group there. The membership in

the Czech Republic is about twice the size of Canada's. Children and youth make up a quarter of their membership, which is very impressive. That would explain why they can arrange an annual international trip with 40–60 members. On this trip, their itinerary of three weeks started them in New York, took them to Seattle, Vancouver, Alberta, down the West Coast of the US, and to the US Annual Gathering in Arizona. I am thinking to myself—why don't we do this!

Their country's membership management is handled by a single member who is paid a salary for this work. She also helps to coordinate dozens of very active volunteers organizing all kinds of events. The largest

are Board Game Clubs at schools which then feed into an annual "Mensa Logical Olympiad". It is a national competition of brain teasers and puzzles open for all children and hosted by Mensa. Hundreds of schools and over 60,000 students participate annually. There is a team of Mensa volunteers who coordinate for each city, and the finalists compete nationally, with winners announced by age category. The Mensa test results can be used to qualify students for university as well. Ah, so organized! It makes me wonder what we can learn from them.

An interesting fact about the Czech Republic is that it has a total population of 10.6 million located on just over 30,450 square miles. This gives them an advantage of a high population density, which would help facilitate members having access to events. For comparison, the Metro Vancouver Area covers 1,042 square miles, and Canada covers 3.86 million square miles. The Vancouver Mensa group is about 240 members, of which we have events that draw 3 to 30 attendees. Members are scattered across the Lower Mainland with often only pockets of five or so members within a short distance of each other.

The Czech group deals with the same range of opinions and stereotypes from the Public as we do in Canada. They don't care; they just do outreach via many inclusive events as noted above. Way to go guys!

Overall, I really enjoyed meeting them. I love that the Mensa SIGHT Program allows us to meet members from many countries. The same weekend we had a 4 members from the same family from the East Coast of the USA visit. They joined us for the Brunch that the Powell's host. They were a delight to meet as well!

iSIG – mezinárodní mensovní platforma pro sdílení zájmů

Už jste se v Mense setkali s „obyčejnými“ SIGy, teď máte možnost posunout se na mezinárodní úroveň – tzv. iSIGy jsou zájmové skupiny otevřené mensanům po celém světě. Některé fungují čistě elektronicky, jiné si vydávají i fyzický zpravodaj. Pokud vás některý z iSIGů zaujme a chtěli byste se stát jeho členem, stačí kontaktovat koordinátora daného iSIGu. Více informací a plný seznam existujících iSIGů s popisem jejich zaměření najdete na adrese www.mensa.org/members/isigs (dostupné až po přihlášení).

Existující iSIGy:

Alternative Dispute Resolution
Art and Literature
Blockchainium
Cat SIG
Christian Forum

Classical Music
Compu-SIG
Creative Writers SIG
Doctor Who SIG
Ecology & Conservation SIG
Economics, Finance & Trade
EPGSIG – Exceptionally & Profoundly Gifted SIG
Evangelical Christianity
FotoSIG International
Gen-X
GENESIS
GenY
GothSIG
Haiku SIG
HAMSIG
Isolated M
Language Exchange ISIG
M-atheists-alt
M-SciFi
Martial Arts – Bujutsukai
[M] Book-SIG
Medics SIG

MO-SIG
MY-SIG
Philosophical Discussion SIG
Photography SIG
Problem Solvers SIG
Psychology SIG
Puzzle SIG
Rambling & Mountaineering SIG
Reinsurance
Roty-ISIG
Schooling
SeXSIG
Sherlock Holmes SIG
SIG2SIG SIG
SIGs Express
Spain & Latin America SIG
Thinktank
Travel SIG
Vegans & Vegetarians SIG
Video Games
Webheads

EMAG Ghent 2019

Petra Holubová, foto: archiv účastníků akce

Letošní EMAG se konal v Belgii v malebném městečku Ghent. Bylo to mé první evropské mensovní setkání, a navíc mělo v podtitulu lákavé „The tastiest EMAG ever“ – přiznám se, že jsem byla zvědavá. A nebudu vás napínat, opravdu v duchu zmíněného hesla celé setkání probíhalo, i když asi jinak, než byste čekali.

Tak tedy, po registraci jsme zahájili ochutnávkou kebabu v blízkém bistru, neboť všechny ostatní občerstvovny široko daleko byly zavřené. A já objevila, že Ajran (nápoj vyrobený z jogurtu a vody) je po pálivém jídle docela dobrý nápad. Večerní Icebreaker nadchl ochutnávkou finger food mj. ve formě sushi. Bylo to lehce ve stylu „voják se stará, voják má“, ale stačilo trochu taktického bojového pobíhání za tácem a najedli jsme se dosyta.

Při snídani nedaleko hotelu jsme obsluhu pekárny přesvědčili, že nutně potřebujeme Croque Monsieur se sýrem navíc (ono totiž i v sýru je málo sýra). Dopoledne jsme pak v pivovaru během ochutnávky tři vzorků belgického tekutého zlata uzebávali pražený ječmen. Odchod zpestřila lekce vláštiny nad nápisem Duwen na dveřích (čti „jdu ven“, neboli v překladu push). Společný oběd byl znovu v asijském stylu a kuřecí s teriyaki omáčkou bylo výtečné.

Ptáte se, kde je belgické jídlo? Mohu zodpovědně konstatovat, že jsme při výletu v Bruggách měli typicky belgické hranolky – jakkoliv je vlastně jejich původ nejasný a vede se vleklý spor s Francouzi, kdo začal krájené brambory smažit první. Poněkud to připomíná hádanku, zda byla dřív slepice, nebo vejce. Možná byl první kurkín... totiž friták, a co se tam dělo, to radši nechtějte vědět.

Během Gala dinner jsem, vedena pudem sebezáchovy (pochopte, byli tam velmi hladoví mensané v dlouhých frontách), večerela

několik porcí zmrzliny, z nichž pistáciová jasně vedla, proložených dle možností vaflemi naslano. Nejlepší byly mozzarelové s pestem, i když varianta s kousky šunky byla také výtečná. Za český organizační úspěch pak považuji oddělení fronty na zmrzlinu od fronty na vafle, což následně umožnilo přesun zmrzlinářky k vafli s výsledkem jasného zrychlení celé soustavy. Abych vám to řekla celé, měla jsem následně i tři kousky dortokoláčů, a protože nouze naučila Dalibora filtrovat, měla jsem k nim i kávu. Když zbytek statečné české výpravy přinesl od stánků jeden typicky belgický hamburger navíc, nebylo už bohužel sil na jeho zdolání.

Poslední den jsme se po vydaném brunchi, tentokrát spíše na anglický způsob – znáte to, vejce, slanina a tak – pomalu vydali na letiště. Protože času byl dostatek, navštívili jsme beautiful city of Charleroi, které za návštěvu nestálo (něco jako Bilina kolem nádraží), kde jsme si dali Tacos s kozím sýrem a medem, které za tu návštěvu naopak stálo naprosto.

Ted' už víte, co jsem na EMAGU ochutnala. Pokud máte pocit, že jsem zapomněla na belgické pralinky, máte pravdu a hanba mi. Nu a co jsem si z EMAGu přivezla? Tričko s drakem, spoustu zážitků, nové vědomosti o emoční inteligenci, chipsy, dvě tabulky čokolády a zejména chuť se zúčastnit dalšího setkání. Uvidíme se příští rok v Brně!

++breaking news++breaking news++

Food Crisis in Belgium

People were standing in long lines in Ghent

Due to temperatures below 30° C, the ongoing food shortages in Belgium are getting even worse.

Yesterday, in Ghent, East Flanders, the situation was so bad that a public feeding had to be organised.

People from all over Europe were seen standing in line to get a ration of food.

A hungry European receiving his ration

Ice cream had been limited to one scoop per person.

Many of them are expected to flee the country in the coming days.

Jak je důležité mítí Filipa: Sportovní chování

Tereza Cimburková
www.terezacimburkova.cz
foto: autorka

Se sportem jsme se několikrát ocitli na startovní čáře. Ač to zpočátku vypadalo, že je jasno. Už od malička miloval míče. Když měl na výběr, sáhl po balónu. Jakmile začal chodit, měl u nohy míč. Všude a vždýcky. Vzhledem ke genetické minimálně čtyřgenerační fotbalové predispozici jsme se tomu nijak nedivili. Divili jsme se, až když jsme ho dali na fotbal. Přitom výběr byl ideální. Vesnická příprava, tréninky, tým kamarádů, pohoda. Než došlo na zápasy. To už byl boj. Okolí začalo být příliš dravé a divoké.

My to brali jako hru, ostatní to víc prožívali. „Je to jen hra, ne?“ Říkal můj chlapec, zatímco ostatní (někdy protihráči, někdy spoluhráči) brečeli, že nejsou nejlepší. Já pokývala hlavou, a když jsem se časem stala jednou z mála, která mezi diváky (nelze říct jen fanoušky) kývala, s fotbalem jsme skončili. Pořád se držíme toho, že sport má být především pro radost. A taky pro zdraví. A popravdě, někteří rodiče na zápasech a turnajích vypadali dost na infarkt. Nebyla to úplně ukáзка sportovního chování, jak si ho představuji. Filip pochytil aspoň nějaký ten sportovní žargon. U některých speciálit jsem sice doufala, že je uslyší až v mnohem pozdějším věku, ale to se tak někdy (ne)povede.

A tak znovu na startu, s dětmi. Aktivita atleticky všestranná, točilo se několik typů cvičení. Nicméně po dvou letech točení, to už začalo být trochu pořád dokola. Na kole jezdil od malička, ale s některými individuálními sporty začal až díky mladší sestře, která je po sportu (i před ním) jako divá. A tak ač jsou od sebe sourozenci tři roky, začali společně lyžovat i bruslit. A oběma to taky jde, respektive jede. Jen Filip si rád jezdí svým stylem. Jako ve všem. Spíš než kolečkové brusle má radši lední, protože jsou tam prý méně bolestivé pády. To mi při představě ledu moc nesesedělo. Vysvětlil mi, že na kolečkových bruslích jezdí většinou v kratších, zatímco v zimě je člověk nabalený, takže to není při padání tak bolestivé. „A navíc na ledu se při pádu ještě vezeš, takže je to vlastně sranda,“ dodal. Zmrzlá voda mu tedy nevádí. Horší je to s tou v kapalném stavu. Ne že by se nerad koupal, ale přestože vidí jako ostrůž, s vodou (tou bazénovou zvláště) si jeho oči neladí. Naopak pak reagují nepříjemnými záněty. Takže opravdu krásné fotky dítěte, jak kouká pod vodou do podvodního foťáku, u něj nemáme. Nemrzí ho to? „Nech to plavat.“

Ale do třetice týmového, asi jsme našli to pravé. Požární sport se zatím jeví jako ideální. Je pro něj potřeba skloubit všechno. Šikovnost, rychlost, přesnost, trpělivost, vytrvalost, soustředěnost a spolupráci v týmu. Je to napínavá záležitost. Někdy až moc, například při branném závodě, kdy vběhne parta do lesa, a pak jen doufáte, že odjinud i vyběhne a vběhne do cíle. Nejednou se stane, že trasu závodníci minou a pak hledají správný směr, a když to trvá, pořadatelé hledají je. Ale i o tom to je, umět si poradit. Pravda, někdy je trochu úsměvné, když soutěží v jedné kategorii děti jedenáctileté a patnáctileté. Stojí vedle sebe na startu a vypadá to občas jako závod rodičů proti dětem. „To není fér, ale za pár let to nebude fér pro jiné, takže to vlastně je fér.“ Kolem je dobrá parta. Možná je to i tím, že jsou to hasiči a vidina budoucnosti profesionálních hasičů plní rodiče spíše hrdostí než u fotbalistů, kde se v představách prahne (i) po profesionálním zisku. Když jsem se dozvěděla, kolik berou hasiči, moje oči reagovaly jako Filipovy po kontaktu s vodou v bazénu. Některé věci rozhodně nejsou fér a zřejmě se během pár let nesrovnají.

Filip sportovně srovnáno má. Na otázku, který sport ho baví nejvíc, s humorem sobě vlastním, odpoví: „Samozřejmě, že šachy.“

Hod knižní perlou

Petra Š. Holubová

Občasné poznámky čtenářovy. Střípky z knih. Sbírané s radostí z objevování. Psané do diáře s nadějí, že nebudou zapomenuty. Po léta zastrčené, zaprášené a pak... objevované znovu.

„Neodejdu“, zahučel krysař. „Je zbytečno odcházet, chceme-li se vrátit.“

Viktor Dyk, *Krysař*, str. 60

Jak je to možné, že už jsem si to neuvědomil dříve? Po celá léta chodím jakoby nic, a přitom mám v těle kostru! ... Já v sobě mám – chytil jsem se nejdřív za žaludek, pak za hlavu – já mám v hlavě lebku!

Ray Bradbury, *Říjnová země*, str. 91

Do těch volitelných (předmětů) bych zařadila chalupaření, pěstitelství a chovatelství, stylistiku a módu, péči o tělo a cestování. No a pak samozřejmě extravolitelné předměty jako matematika a fyzika, kam se přihlásí přesně to procento nadaných nadšenců, kolik je ve společnosti potřeba teoretických matematiků a fyziků.

Pavla Horáková, *Teorie podivnosti*, str. 115

Máte také své perličky?

Napište mi a podělte se.
petra.holubova@mensa.cz

Když chceš doopravdy, už máš první zbraň.

Isaac Asimov, *Konec věčnosti*, str. 114

Silokřivky jsou neviditelné, ale skutečné, říká Valerie. Tělesa jsou k sobě přitahována stejnou silou. To, co hledáš, už někde hledá tebe.

Pavla Horáková, *Teorie podivnosti*, str. 319

Pojem personifikace představuje zosobnění zvířat nebo věcí. V literatuře se často vyskytuje v pohádkách, ale nejen v nich. Personifikaci jsme vybrali jako téma letošní literární soutěže. V ukázce je text, který vznikl v kurzech tvůrčího psaní na Literární akademii.

Elektrická zásuvka v učebně na Literární akademii, umístěná uprostřed pod tabulí, hovoří k autorce tohoto textu:

Co na mě tak koukáš? Protože jsem nakřivo? Zrovna ty bys mohla pochopit, že to není moje vina, že to udělal ten lempl elektrikář. No a co. Tak jsem nakřivo. Pořád lepší než sedět dole u země jako ty dvě. Já jsem alespoň na očích, ale jich si nikdo nevšímne. I když to už taky není, co bývalo. Když se používal meotár a promítalo se na fólie, to byly časy. To jsem měla práce dost. Každý vyučující si pochvaloval, že jsem tak šikovně umístěná přímo proti katedře. Tedy každý až na toho mladého fouňu, co se zapletl do šňůry a potom nadával, kdo sem tak blbě umístil zásuvku pod tabuli. Stejně to ale byla krásná doba. Potom přišly dataprojektory, a protože v téhle místnosti žádný není, tak jsem přišla zkrátka. To zásuvky nahoře v aule, ty mají hody. Tam je videopřehrávač natrvalo, to naskakují megawatty. Ty nemusejí čekat jako já, až si nějaký student přijde nabít mobil.

Ale co ti budu vykládat. Stejně si myslíš svoje. Myslíš, že jsem jen obyčejná bílá zásuvka se dvěma zdírkami a kolíkem, zasádrovaná nakřivo. Jasně, že když jsem ještě byla ve skladu ve velkoobchodě s elektroinstalačním materiálem, měla jsem lepší představu o svojí budoucnosti, než že se budu krčit někde v učebně pod tabulí. Ale co ti budu vykládat, však víš svoje o tom, že se každý nestane tím, kým chtěl být. Zvlášť, když to nezávisí jenom na něm. Však si to přiznej. Používáš dva tituly, ale ve skutečnosti nejsi úplně spokojená. Chtěla jsi mít dvě vysoké školy a na elektro máš jen bakaláře. Jasně, já vím, že to stačí, abys mi rozuměla.

Proto se na mě asi díváš tak spatra, že víš, že se mě nemusíš bát. Lidi se nás zásuvek bojí, protože si myslí, že jsme nebezpečné. Nevědí, že ve skutečnosti jim hrozí úraz jen když se obě naše zdířky propojí vodičem a začne protékat proud. Ale to ti nemusím vysvětlovat, to vás učili ve škole. Doufám,

že si to pamatuješ. No tak se hned neurážej, no. Já vím, že jsi byla na FELu premiantka. Všechno vím. I to, že jsi se urazila, když ti nepřiznali červený diplom, přestože jsi na něj měla nárok. Jasně, že ti neměli počítat do průměru dvakrát jeden předmět a že se proděkan zachoval jako sketa, když to nechtěl změnit.

Ale co naděláš. Na světě je samá nespravedlnost. Já jsem taky mohla být někde úplně jinde, kdyby na mě nezapomněli. Chceš slyšet, jak to tenkrát bylo? Tak já ti to řeknu, abys věděla, že nejsi sama ukrivděná. Jeden milionář stavěl novou luxusní vilu. Když přišla objednávka na elektroinstalační materiál, byla právě doba dovolených, a tak pozvali brigádníky. Ale znáš to. Přišly sedmnáctileté holky, zajímaly se jen, kdy budou mít přestávku na cigaretu. Napočítaly zásuvky špatně, nechaly mě ve skladu. A tak jsem zůstala v krabici, zatímco jsem už měla být v dodávce do vily milionáře. Umíš si představit ten život? Byl to ředitel velkého mezinárodního koncernu. Kam by mě asi tak dali? Jsem bílá, tak asi do koupelny. A paní ředitelová by do mě každé ráno zastrčila kulmu a fén a generální ředitel holicí strojek. Měla bych zásluhu na jejich eleganci a společenském úspěchu. Anebo by si mě dokonce dali do ložnice, kterou mají zařízenou v empírovém stylu s bílým nábytkem. Tam bych se hodila nejlíp. Zásobovala bych elektřinou lampičku, když by si paní večer četla román od Ireny Obermannové, nebo bych svítila u televize, až by sledovala Ordinaci v růžové zahradě.

Než se přišlo na ten omyl, tak mě odvezli jinam, a já jsem skončila ve škole. A aby té smůly nebylo dost, nechali, aby nás zapojili učni. Znáš to. Však jsi takové učila. Sedmnáctiletí kluci. Jen se těší na konec směny, aby mohli na fotbal a za holkama. Je jim jedno, že je zásuvka nakřivo. Ale co nadělám. Musím to vydržet. Kdyby si aspoň někdo přinesl notebook, abych se tolik nenudila, ale to ty budoucí spisovatele ani nenapadne.

— INZERCE —

Ing. Štěpán Klein, MBA
**VYDĚLÁVEJTE SE MNOU
12 % ROČNĚ**
web.effento.com

KAVÁRNA
KREATIVNÍ CENTRUM
**25% SLEVA* PRO ČLENY MENSY
DO KAVÁRNY MALUJ NA
MALOVÁNÍ KERAMIKY**
*Slevy se nesčítají, akce platí od 15.4.
do 31.8.2019, heslo pro uplatnění slev je
jméno zakladatelky Meny v Československu.
www.kavarnamaluj.cz

**Provoz internetových služeb
pro Mensu ČR a její členy**
zajišťuje společnost
PoweredBy, spol. s r. o.
Informujte se na e-mailu
info@poweredby.cz,
jak můžeme pomoci i Vám.
Tel.: +420 775 25 96 33

Výsledky dětské mensovní fotografické soutěže

Nebeská zmrzlina (Milena Špůrová)

Obří sousto (Renata Tobolová)

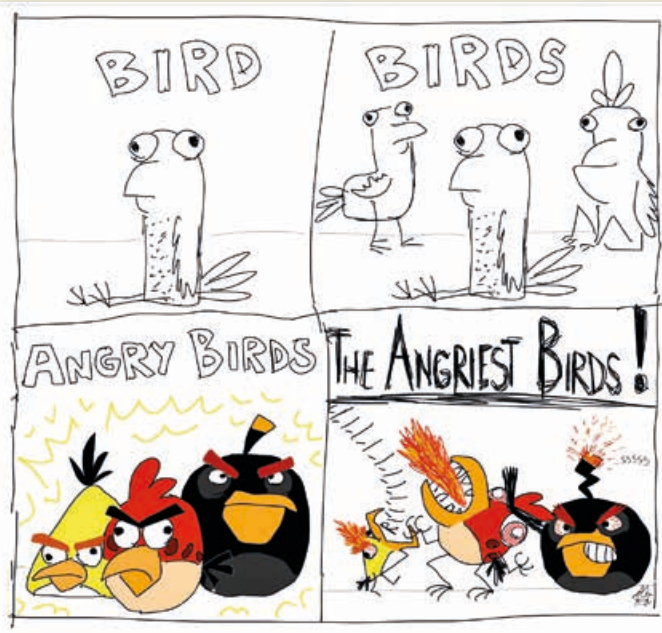

Vařečka (Elen Hetfleischová)

Oceněným gratulujeme a všem, kdo se zapojili, děkujeme za příspěvky. :-)

autor: Marek Havlíček

autor: Marek Havlíček

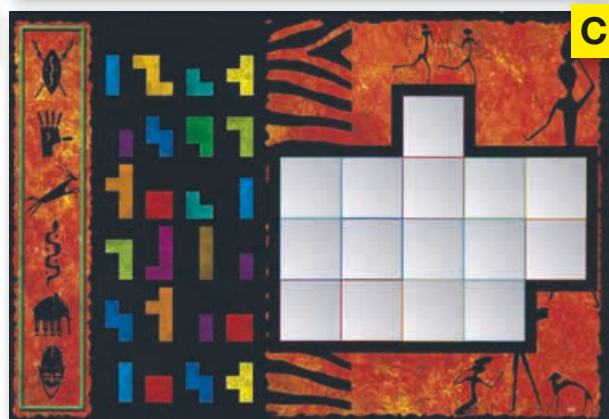
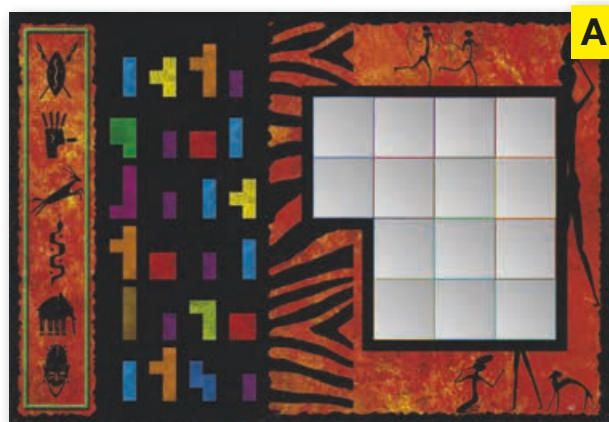
Ubongo pro pokročilé

Hana Kotinová

Na kartě zadání je vyznačena plocha, kterou je potřeba beze zbytku pokrýt čtyřmi dílky (typu Tetris). Sada čtyř dílků k umístění je uvedena vlevo – každá řádka dílků při tom představuje odlišné zadání. Dílky se mohou otáčet, a to i zrcadlově.

Vášim úkolem je nejprve vyřešit všech šest zadání. Pak si představte, že všechna řešení „sečtete“ – jakou plochu budou zabírat jednotlivé barvy, pokud se pole, kde se překrývá více stejnobarevných dílků, počítá jen jako jedno? (Tj. pokud se např. dva červené čtverce překrývají svou polovinou, pokrývají celkem šest polí. Pokud jsou umístěné na tomtéž místě, jsou to jen čtyři pole. A pokud se nepřekrývají vůbec, pokrývají osm polí.)

Určete počet dílků zabrané plochy pro všechny dílky, které se v zadání vyskytují alespoň dvakrát.

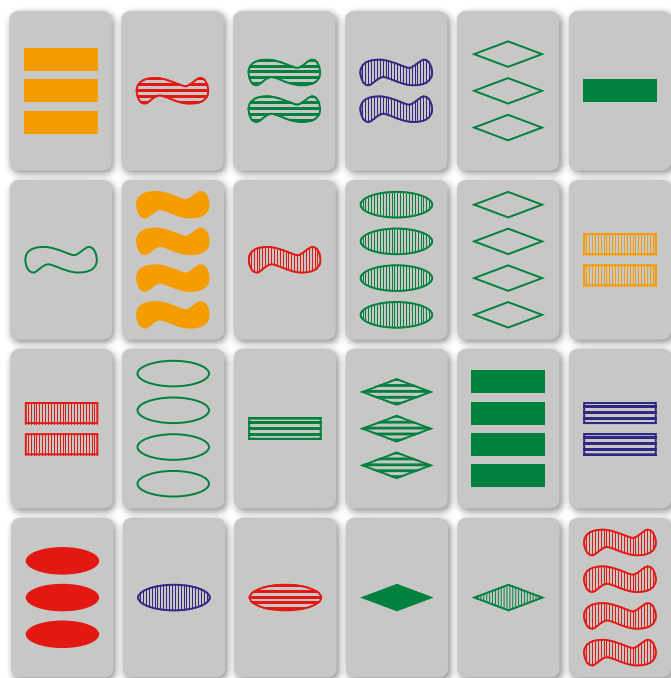

Sety beze zbytku

Hana Kotinová

Z těchto 24 karet utvořte co nejvíc trojic. Objekty na každé kartě mají několik vlastností (barva, druh výplně, počet objektů, tvar) a pro vytvoření trojice musí být každá vlastnost na všech třech kartách buď naprosto stejná, nebo naprosto jiná (tj. dvě karty nemohou sdílet nějakou vlastnost, aniž by byla stejná i na kartě třetí) – např. 1, 2, a 4 (přítomnost trojky není nezbytná) červené, plné obdélníky.

Podaří se vám použít všechny karty?

Bludiště

Hana Kotinová

Najděte nejkratší cestu z bludiště. Z aktuálního pole postoupíte o tolik polí, kolik říká číslo, na kterém stojíte. Pohybovat se můžete svisle, vodorovně a úhlopříčně. Start je v úplném středu na čísle 4, cíl je kdekoli těsně za hranicí obrazce.

Následně zkuste najít cestu na dvojnásobný, trojnásobný i vícenásobný počet kroků.

8	3	6	4	2	1	1	1	9	6	2	8	5	2	3
1	7	5	5	2	4	1	6	3	2	3	8	2	2	3
4	5	6	4	1	4	2	1	9	1	2	2	7	8	8
5	7	7	7	5	4	5	5	3	7	3	1	8	4	9
5	8	9	5	3	4	4	2	1	7	5	4	9	3	3
5	1	2	2	7	4	4	1	9	1	8	6	9	9	9
8	4	2	6	4	3	9	5	6	6	3	8	2	2	8
5	9	6	2	4	7	7	4	9	3	5	9	2	2	2
2	7	2	9	4	4	1	5	3	9	7	4	9	5	8
9	1	5	9	6	7	4	3	1	5	9	7	1	4	3
8	5	5	8	2	5	9	2	5	7	1	6	4	2	5
6	7	1	9	1	3	7	7	5	2	5	3	2	5	6
3	4	6	6	8	1	6	9	6	1	7	8	1	6	6
3	3	8	8	4	5	2	2	5	2	2	2	8	2	7
4	8	5	5	3	1	7	5	1	2	9	6	3	7	6

Adresář

MÍSTNÍ SKUPINY

MS Brno: brno@mensa.cz, brno.mensa.cz
MS České Budějovice: budejovice@mensa.cz, budejovice.mensa.cz
MS Hradec Králové: hradec@mensa.cz, hradec.mensa.cz
MS Karlovy Vary: vary@mensa.cz, vary.mensa.cz
MS Jihlava: jihlava@mensa.cz, jihlava.mensa.cz
MS Liberec (v přípravě): hana.kotinova@mensa.cz
MS Olomouc: olomouc@mensa.cz, olomouc.mensa.cz
MS Ostrava: ostrava@mensa.cz, ostrava.mensa.cz
MS Pardubice: pardubice@mensa.cz, pardubice.mensa.cz
MS Plzeň: plzen@mensa.cz, plzen.mensa.cz
MS Praha: praha@mensa.cz, praha.mensa.cz
MS Prostějov: prostějov@mensa.cz, prostějov.mensa.cz
MS Ústí nad Labem: usti@mensa.cz, usti.mensa.cz
MS Zlín: zlin@mensa.cz, zlin.mensa.cz

ZÁJMOVÉ SKUPINY – SIGY

Blíže informace o jednotlivých zájmových skupinách najdete v adresáři na:

www.mensa.cz/volny-cas/zajmove-skupiny

SIG 111: Janka Unruhová, janka.unruhova@seznam.cz, sig-111@mensa.cz
SIG Aktivní děti: Milada Pytelová, 602 171 498, milada.pytelova@mensa.cz
SIG Cyklistika: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-cyklistika@mensa.cz
SIG Dračí doupě: Martin Hladík, martin.hladik@mensa.cz, sig-doupe@mensa.cz
SIG Ekologie: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-ekologie@mensa.cz
SIG Filmový klub: Petr Zach, sig-filmovy-klub@mensa.cz
SIG Geocaching: Pavel Terber, 604 750 324, pavel.terber@mensa.cz
SIG Chci pomoci Mense: Petr Mazal, 737 329 360, petr.mazal@mensa.cz
SIG Improvizace: Miroslav Charvát, 606 427 893, sig-improvizace@mensa.cz
SIG Jazyky: Vítek Švachouček, 724 848 531, vit.svachoucek@mensa.cz
SIG Jihočeské nadané děti: Marta Frydrychová, marta.frydrychova@mensa.cz
SIG Junior: Vladan Havel, vladan.havel@email.cz
SIG Kluby nadaných dětí jižní Morava: Dana Havlová, 770 177 921, dana.havlova@mensa.cz
SIG Kluby nadaných dětí severní Morava: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Lego: Hana Kotinová, 732 142 964, hana.kotinova@mensa.cz
SIG Literární tvorba: Eliška A. Kubičková, 604 329 451, elize@volny.cz, sig-literarni-tvorba@mensa.cz
SIG Logické hry: Hana Kotinová, 732 142 964, hana.kotinova@mensa.cz
SIG Logická olympiáda: Zuzana Poláková, 770 177 926, zuzana.polakova@mensa.cz
SIG Manager: Stanislav Wolf, 604 623 092, Ing. wolf@seznam.cz
SIG MEG – Mensa English Group: Jitka Nováková, 774 349 731, jitka.novakova@mensa.cz
SIG Nihongo: Václav Brázda, vaclav.brazda@mensa.cz
SIG Outdoors: Zdenka Pániková, 737 154 078, zdenka@mensa.cz, sig-outdoors@mensa.cz
SIG Peníze: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-penize@mensa.cz
SIG Psychologie a komunikace: Karel Kostka, 603 259 095, cubeca@seznam.cz
SIG Queer: Hana Druckmüllerová, hana.druckmullerova@mensa.cz
SIG Rozvoj: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Seberozvíjení: Vladimír Kutálek, 777 993 490, vlk@mensa.cz, sig-seberozvijeni@mensa.cz
SIG Spolujízda: Zdeněk Falář, zdenek.falar@mensa.cz, sig-spolujizda@mensa.cz
SIG Škola4: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Zahraničí: Tomáš Blumenstein, 603 726 030, tblumen@mensa.cz
SIG Zpěv: Jiří Keller, jiri.keller@mensa.cz, sig-zpev@mensa.cz
SIG Gurmán: Tomáš Kubeš, 608 299 286, tomas.kubes@mensa.cz
Výtvarný SIG: Eva Erbošová, eva.erbosova@mensa.cz

ČLENOVÉ MENSY ČR

Kontakty na členy Mensy ČR, kteří dali svolení ke zveřejnění údajů, najdete na webu **intranet.mensa.cz** v části Členové.

ADMINISTRATIVA

Korespondenční adresa: Španielova 1111, 163 00 Praha 6

Administrativa (obecná), příjem dokladů, účetnictví:

Jarmila Schubert, Alan Schubert, kancelar@mensa.cz, 770 177 920

Administrace členské základny:

Zuzana Poláková, 770 177 926, sekretarka@mensa.cz

Administrativa testování:

Dana Havlová, 770 177 921, dana.havlova@mensa.cz

Bankovní spojení: č. ú. 5500450000/4000 (Expobank CZ)

Webmaster: Jiří Šmach, webmaster@mensa.cz

Kancelář Praha:

ČVUT – CIIRC, Jugoslávských partyzánů 1580/3, 160 00 Praha 6, 770 177 926, Zuzana Poláková, Petr Štěpán

RADA MENSY ČR

E-mail: rada@mensa.cz

předseda, IT, internet:

Martin Sedláček, martin.sedlacek@mensa.cz, 602 392 662

1. místopředseda, členská základna:

Petr Mazal, petr.mazal@mensa.cz, 737 329 360

místopředseda, aktivity, zahraničí:

Tomáš Blumenstein, tblumen@mensa.cz, 603 726 030

místopředseda, Mensa gymnázium:

Petr Čavojský, petr.cavojsky@mensa.cz, 724 046 888

místopředsedkyně, testování, nadané děti, administrativa testování:

Dana Havlová, dana.havlova@mensa.cz, 770 177 921

místopředsedkyně, dobrovolníci:

Petra Holubová, petra.holubova@mensa.cz, 608 338 417

místopředsedkyně, PR:

Hana Kalusová, hana.kalusova@mensa.cz, 777 004 678

místopředseda, ekonomika a administrativa:

Jiří Rak, jiri.rak@mensa.cz, 722 522 777

členka Rady, časopis, grafika:

Zuzana Kořínková, zuzana.korinkova@mensa.cz, 776 288 979

člen Rady, místní skupiny:

Pavel Terber, pavel.terber@mensa.cz, 604 750 324

člen Rady, SIGy – zájmové skupiny:

Stanislav Wolf, stanislav.wolf@mensa.cz, 604 623 092

tajemník aktivit pro mladé:

Vladan Havel, vladan.havel@mensa.cz

tajemník pro sociální síť:

Michal Blümel, michal.blumel@mensa.cz

tajemnice pro NTC a další vzdělávání:

Lucie Měchurová, lucie.mechurova@mensa.cz

tajemnice pro propagaci:

Jana Unruhová, jana.unruhova@mensa.cz

DALŠÍ AKTIVNÍ ČLENOVÉ

Psycholog: Vladimír Marček, Ph. D., psycholog@mensa.cz

Internetová rada: Tomáš Kubeš (předseda), Martin Sedláček, Petr Mazal, irada@mensa.cz

SIGHT koordinátor: Zuzana Poláková, sight@mensa.cz

Testující IQ: testovani.mensa.cz (kompletní seznam testujících najdete na www.mensa.cz/testovani-iq/seznam-testujících)

REDAKCE ČASOPISU

E-mail: redakce@mensa.cz

MENSA GYMNAZIUM, O.P. S.

Korespondenční adresa:

Španielova 1111, 163 00 Praha 6 – Řepy, 257 328 786
<https://mensagymnazium.cz>, info@mensagymnazium.cz

Ředitelka: Mgr. Magda Kindlová, reditel@mensagymnazium.cz

KONTROLNÍ KOMISE

E-mail: kk@mensa.cz

Zdenka Pániková, Jiří Šmach, Hana Vantuchová

MENSA®